

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 6 (3168) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

BUVÁRHAJÓK

Nem a tengelyhatalmak állítják, hanem az angolszászok hangoztatják, hogy a háború kimenetelére döntő befolyással lesz az atlanti óceáni csata. Ebben a csatában pedig a tengely búvárhajói állnak szemben az angolszász kereskedelmi, nyersanyagellátó és hadi utánpótlási hajózással. Különös időszerűsége van most annak, hogy ennek a döntő mérkőzésnek a kilátásaival és lehetőségeivel foglalkozzunk. A német közlések arról adnak hírt, már a francia tengerparton is búvárhajókat gyártó üzemek működnek. Ezek a gyárak a föld alatt épültek meg, úgy hogy semmiféle bombázás sem zavarhatja működésüket. A 20-30 méter magas sziklabarlangok mennyezete 30-40 méter vastag kőzet.

Feltűnő hír, de még feltűnőbb az, hogy angolszász részről egyre komolyabb és borúlátóbb hangok hallatszanak az atlanti óceáni csatáról. A Daily Mail egyik legutóbbi száma azt írja, hogy Anglia már eddig is több hajót vesztett, mint amennyivel a háború előtt rendelkezett. Sem Churchill, sem Roosevelt nem közli a hajóvesztéseket, amelyeket a fenti lap katasztrófálisnak mond. Anglia már is több hajót vesztett, mint amennyivel a háború előtt rendelkezett. Hasonlóan borúlátóan ítélnek meg emiatt az angol ellátás helyzetét is. 1943-ban könnyen válságosra fordulhat az egész angol ellátás — írja ugyancsak a Daily Mail.

Ki kell emelnünk ezekkel a hírekkel kapcsolatban azt, hogy az angolszászok tartózkodnak az elmúlt világháború búvárhajóharcának felidézésétől és nem vonnak le következtetéseket abból, hogy 1917-ben nem sikerült a németeknek teljes záróóvvel vonni az angol sziget köré. S ez érthető is. 1916-ban Tirpitz német admirális 130 búvárhajóval a háta mögött indította el a döntőnek szánt küzdelmet Anglia hajózással szemben. Az eredmények nem minden tekintetben váltották be a hozzájuk fűzött reményt, de szükségessé tették, hogy Anglia a Lusitania-essettel kikényszerítse az Egyesült Államok beavatkozását. Még így is, a közben megfogyatkozott létszámú búvárhajóval (68 tengeraltjárója volt Németországnak 1917-ben) 1917 tavaszán majdnem sikerült Anglia térdre kényszerítése. A világháború után vallották be az angolok, hogy a tavaszi hónapok félelmetesen válságosak voltak Angliára.

A tengeraltjárók veszélyessége ebben a világháborúban csak növekedett. A harcban álló rajok számát össze sem lehet hasonlítani a búvárhajók mai számával. Az eredmények is sokkal nagyobbak. Feltehető tehát, hogy a veszély is hasonló mértékben fokozódott Anglia számára. Nem beszéljük túl a búvárhajók képességeit, valljuk az angolokkal, hogy ez a fegyver dönti el a háború sorsát. (P. I.)

Hadatüzent a kínai nemzeti kormány Angliának és az Egyesült Államoknak

Jagán visszaadja a kínai területen lévő japán engedményes területeket, lemond Kinában élvezett területen kívüli jogairól, s teljes erővel támogatja Nankingot az új Kína felépítésében

Rommel új, erős védelmi vonalai előtt megkezdődött a tüzérségi harc

Nankingból jelntik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A kínai nemzeti kormány hadatüzent Angliának és az Egyesült Államoknak, Linpeshang felvilágosító miniszter a nemzeti kormány nevében szóbelileg nyilatkozat erről a kérdéssel az országgyűlésnek.

Nankingból jelntik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A kínai nemzeti kormány felvilágosító miniszter az országgyűlésen a következőket mondotta:

A Nemzeti Kína a Nagykeletáziáért vívott harc kezdete óta hangoztatta, hogy meg akarja osztani Japánnal a háború örömeit és szenvedéseit. Ez a megdönthetetlen elhatározás vezetett az Egyesült Államoknak és Angliának küldött mai hadüzenetre, mert a Nemzeti Kína tudatában van annak, hogy a háború számára is élet, vagy halál.

A törvényalkotó gyűlés a hadüzenet bejelentését élénk helyesléssel fogadta és egyhanguan jóváhagyta. Az ülésen jelen volt Olaszország és Németország diplomáciai képviselője, valamint a különféle kínai hatóságok vezetői.

Japán teljes támogatásáról biztosítja a kínai nemzeti kormányt

Fokióból jelntik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A japán császári kormány a kínai nemzeti kormány Angliának és az Egyesült Államokhoz intézett hadüzenetéről ezt a nyilatkozatot adta ki:

A kínai köztársaság nemzeti kormány hadatüzent az Egyesült Államoknak és Angliának. Japán, amely hosszú évekig szüntette az Egyesült Államok és Anglia sötét mesterkedéseit, teljes megértéssel fogadja a nankingi kormány elhatározását. A japán kormány ebből az alkalomból, amelytől a japán-kínai viszony történelmi jelentőségű kialakulását várja, a két ország együttműködésének alapvető szellemében és

a kínai nemzeti függetlenségén alapuló új Kína fellendülésének siettetése reményében elhatározta nemcsak a kínai köztársaság területén levő valamennyi japán engedményes terület visszavadását, hanem a kínai fenntarthatóság helyreállításának elismerését is Sanghaj nemzetközi területén, Amoy nemzetközi övezetében és a pekingi követési negyedben, valamint lemondását a Kinában élvezett területen kívüli jogairól. A japán császári kormány minden téren megteszi a szükséges intézkedést, hogy a lehető leghatásosabban és legerősebben támogathassa a nankingi kormányt Kína ujjaépítésében.

Mandzsúria is közösséget vállal

Sikingből jelntik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Ugyanakkor, amikor a nankingi kormány szombaton reggel bejelentette, hogy hadatüzent Angliának és az Egyesült Államoknak, Mandzsúria kormánya erőlyes nyilatkozatot adott ki, amelyben hangsúlyozza, hogy

az ország teljes bizakodással néz a keletázi háború szerencsés befejezése elé. A nyilatkozat kiemeli az angolszász hatalmakkal küldött hadüzenet jelentőségét és hangoztatja, hogy Mandzsúria teljes erejével kész Japán támogatására.

Rövidesen várható a gyalogos és páncélos küzdelem megindulása Rommel új vonalai előtt

A Pest írja: Az afrikai harctérről Zürichbe érkezett jelentések szerint Rommel hadserege Buerattól nyugatra a misuratai védelmi vonalban erős állásokat foglalt el, amelyek előtt széles

aknamezők húzódnak. Montgomery most sietve erős tüzérséget vont előre. A legújabb hírek szerint az új vonalak előtt már megkezdődött a tüzérségi harc és számolni kell a gyalogos és

páncélosküzdelem megindulásával is.

Baselből jelntik: (B. T.) A Nationalzeitung londoni értesítése szerint az Afrikából Londonba érkező valamennyi hír rámutat arra, hogy a tengely Tuniszban levő hadereje jelentős erősítést kapott, különösen fegyverben és gépesített páncélosháború szakértőiben. A tengely csapatok megerősítették állásaikat. Helyzetük még fokozottabb ellenőrzést biztosít a Földközi-tengeren. A Daily Express harctéri tudósítója szerint a németek nem terveznek halogató harcot, hanem Tuniszt főharctérnek tekintik. Ezért elkerülhetetlen, hogy nagy összecsapásra ne kerüljön sor. Londonban egyébként rámutatnak arra, hogy a politikai helyzet Északafrikában továbbra is „kellemetlenül zavaros”.

Mindkét részről nagy tartalékokat vontak össze a Don és Kaukázus vidékén

Mint egy zürichi jelentés mondja, a keleti harctérről érkezett hírek szerint a Don középső és alsó szakaszánál, valamint a Kaukázus előterében az utolsó 24 órában még növekedett a harcok hevessége. Mindkét részről nagy tartalékokat vontak össze. Az Északkaukázusban a szovjet hadvezetőség nagyszámú szibériai lövészes csapatot vetett harcba. Velük Lukinál német páncélos csapatok támadnak.

Berlin. (Bud. Tud.): A német haditudósító közlönetében egyik jelentéséből némi világoosság derül a Velikie Luki körüli lefolyt harcokra. Ezt a támaszpontot egy északnyugati-németországi hadosztály védelmezi. A szovjet csapatok tömegtámadásokat intéztek a német hadseregsorok állásai ellen. Körülbelül 11 lövészhadosztály, öt lövészdandár és 8 páncélosdandár támadta a németeket. Rendkívül súlyos veszteségek árán, közelebről meg nem jelölt területi nyereséget értek el a bolsevisták. Ezt az eredményt azonban csak úgy bírták kivívni, hogy csapataiknak több, mint a fele, továbbá 3-400 páncélosuk elvesztett. A haditudósító megemlíti, hogy a német ellentámadás a támaszpont felmentése érdekében január 4-én megkezdődött.

Ünnepi seregszemle volt a vitézek díszülése

Délben a Hungáriában egytálételes vitézi áldomás, délután vitézi tea volt az Ujságró Otthonban

Nagyvárad. Saját tud. Érthető érdeklődés előzte meg a vitézi napot, amelyet Bihar megye és Nagyvárad Vitézi Széke rendezett meg szombaton. Az ünnepi alkalomra sokan érkeztek Nagyváradra a vármegye területéről. Nagyváradra érkezett vitéz Magyarossy Sándor altábornagy, vitézi törzskapitány is.

A vitézi nap során szombaton délben 12 órai kezdettel a Vitézi Szék és a Vitézi Társadalmi Bizottság ünnepélyes teljes ülését tartott a városháza közgyűlési termében. Az ünnepélyes ülésre a Vitézi Székhezban gyülekező vitézek testületileg vonultak fel vitéz Magyarossy Sándor altábornagy, vitéz Báthory Szűcs Sándor tábornok vezetésével. Az ünnepélyes ülésen megjelent dr. Csiffra Kálmán megyei, dr. Hlatky Endre városi főispán, dr. Soós István polgármester, a helyőrség tiszti küldöttsége, a hadirokkantak, a tűzharcosok. A Nemzetvédelmi Keresztesek Fehérház hajtársi egyesület és a Turáni vadászok képviselői.

Vitéz Nadányi János alispán megnyitó beszéde

A Magyar Hírszék után dr. vitéz Nadányi János alispán nyitotta meg az értekezletet. Ismét elmult egy nehéz esztendő — mondotta, — amelyben a magyar nemzet is meghozta a maga áldozatát. Hittel és bizalommal köszöntjük az új esztendőt is, mert tudjuk, hogy a döntés Isten kezében van. Mi oldalunkon az igazság, így csak győzhetünk. De hittel és bizalommal nézhetünk a jövőbe azért is, mert vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr személyében olyan férfi áll a nemzet élén, akinek bölcsesége mindenkor biztosíték arra, hogy az ország győztesen kerül ki ebből a nagy világharcból. Ebben az ünnepélyes hangulatban hálásan gondolunk kormányzó urunkra, de kegyelmevel gondolunk hősi halált halt hátra is, aki példát mutatott, hogy mivel tartozik az önfeláldozó magyar hazájával szemben.

— De nekünk, vitézeknek, mindnyájunknak példával kell előjárni abban is, hogy az itthoni háborús nehézségeket elhárítsuk. Résett kellett vennünk ebben a háborúban, mert a harc most az istentelenek ellen folyik a ezért nagy ezüvetségeink mellett a helyünk.

A vitézi törzskapitány ünnepi beszéde

Végül üdvözölte vitéz Nadányi János a megjelenteket. Majd felkérte vitéz Magyarossy Sándor altábornagyot beszédének megtartására.

Vitéz Magyarossy Sándor altábornagy megköszönte az üdvözlő szavakat, majd így folytatta:

— Öszejóvetelünknek két célja van. Először, hogy pusztán megjelenésünkkel is tudtul adjuk kifelé, hogy élünk, figyelünk és résen vagyunk. Másodszor, hogy férfiasan számot adjunk eddigi munkánkról és újra megjelöljük az útnyit, amerre haladnunk kell.

— Ennek a nemzetnek legfőbb célja az új ezer esztendő megápitása. Magyar egységet, magyar hegemoniát akarunk a Duna-medencében, mint ahogy ezért küzdöttünk az elmult évszázadok alatt is. Ha mindenki hűen teljesíti kötelességét a hazával szemben ott, ahová sors állította, akkor nem kell félnünk,

mert ez továbbra is biztosítja szellemi, kulturális és gazdasági fölényünket és ez döntő jelentőségű a jövőnkre nézve. Ösze kell tehát fogjunk és egy nemzeti közösségben, egy akarattal kell megteremtünk az eljövendő nagy Magyarország alapjait.

— Most pedig gondoljunk azokra a hősokekre, akik vidáman, nótaszóval mennek a harcterek felé, áldozatokat hozni a hazáért. Az ő példájuk erősítse meg hitünket és adjon nekünk erőt a további küzdelmekhez.

Az öszinte lelkesedést keltő ünnepi beszéd után vitéz József Ferenc ezámolt be a vitézi társadalmi bizottság egyévi munkájáról, melynek főcélja volt a vitézek családtagjainak és a vitézi várományosok lelkesítése. A vitézi gyermek nevelése érdekében állandó érintkezést tartottak fenn az iskolákkal. két ízben táborozásra vitték őket, majd eredményes gyűjtést rendeztek a hadba vonultak felszerelésére.

A megjelentek örömmel vették tudomásul a jelentést és ezután vitéz dr. Kovács Imre az Országos Vitézi Társadalmi Bizottság nevében szólalt fel.

Arról beszélt, hogy mi a vitézi rend hivatása a társadalmi téren. Elsősorban az utódok nevelésével foglalkozott. Szép példákkal világította meg a „vitézi” szó magasabb értelmét és felhívja a megjelentek figyelmét arra, hogy a vitézi várományosok nevelésével gondos irányításával igyekezzenek megvalósítani azt az eszmét, amelyet vitézi esküjökkel már megfogadtak.

A nagy tetszésre talált beszéd után vitéz Báthory Szűcs Sándor tábornok köszöntötte a megjelenteket és a felszólalókat.

Az ünnepélyes ülés után, amely végig a legteljesebb hangulatban folyt le, egytálételes vitézi áldomás volt a Hungária fehértermében.

Délután 5 órakor volt a vitézi tea az Ujságró Otthonban.

Küldöttségileg köszöntötte a pénzügyi fogalmazói kar dr. Patzkó Elemér országgyűlési képviselőt

Dr. Patzkó Elemér országgyűlési képviselő, a képviselőház költségvetési vitájában felelősként és beszédében foglalkozott a pénzügyi fogalmazói tisztviselői kar helyzetével.

Már a bizottsági ülésen hangoztattam — mondta többek közt — hogy milyen kiváló a ezelleme és teljesítőképesége annak a fogalmazói karnak, amely különösen a vidéken a legnehezebb körülmények között a munka sokszorosát végzi. Nem szabad kimélni tehát e téren az anyagi áldozatokat sem, mert különben éppen azok riadnak el a karba való belépéstől, akik hivatást éreznek magukban arra, hogy pénzügyi pályára lépjenek. Jól fizetett pénzügyi tisztviselő éppen olyan előfeltétele a magyar jövőnek mint a jól fizetett hadsereg, mert az ő munkája teremti meg az alapfeltételt a hadsereg létének is. Nem előnyösebb helyzetet kívánok e kar részére, ami talán feszélyezné a miniszter urat, hanem egyenlő elbánást más tárcák fogalmazási tisztviselőivel.

Emlékeztetett ezután arra, hogy az 1926. évben a második nemzetgyűlés egyenesen utasította a kormányt, hogy a pénzügyi fogalmazói pótlékot vegye fel a költségvetésbe. Ennek dacára nem történt meg. A pénzügyi fogalmazói kar függetlensége van olyan fontos, mint a bírói függetlenség. Anyagi gondoktól mentes függetlenségre van szüksége annak a karnak, amelynek munkájától függ az állam minden bevétele és annak hűségese megőrzése.

Dr. Patzkó képviselőnek ez a beszéde foglalkoztatta a Pénzügyi Fogalmazói Országos Egyesülete helyi körét és tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy jegyzőkönyvileg köszönetét fejezi ki dr. Patzkó Elemér képviselőnek és erről

jegyzőkönyvi kivonaton értesíti, amit küldöttségileg fog atnyujtani.

Szombat délelőtt 11 órakor dr. Nagy Dezső miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató vezetésével küldöttség kereste fel a képviselőt lakásán. A pénzügyigazgató üdvözölte a képviselőt és az egyesület köszönetét tolmácsolta a fogalmazói kar érdekében történt felszólalásáért. Rámutatott arra, hogy ez a képviselőházi beszéd nemcsak azért ésselt jól a pénzügyi fogalmazási tisztviselőknél, mert két évtizedes jögös és az egyenlő elbánás alapján álló kívánságukért szállt síkra, hanem azért is, mert sokan tisztában vannak ugyan az igazsággal, de tisztán népszerűségüket féltve, idegenkednek attól, hogy a pénzügyi tisztviselői jögös kívánságaiért felelősséget vállaljanak.

Patzkó Elemér válaszában rámutatott arra, hogy szívesen szólalt fel és fel fog szólalni érdekükben a jövőben is, mert közvetlen közlelrol volt alkalma meggyözdni arról a nehéz és sokszor a közönség meg nem értése miatt hálálan munkáról, melyet a pénzügyi fogalmazói kar az ország érdekében önzetlennül, elismerést és jutalmat nem várva, végez.

Páratolja a kezesztény ipart!

Az Országos Magyar Sajtókamara első szak-sajtókiállítás a Múcsarnokban

A MOT jelnti: Az Országos Magyar Sajtókamara szaklaposztálya január 23-tól február 2-ig a budapesti Múcsarnokban rendezi az első magyar szak-sajtó-kiállítást. A kiállítás egyrészt érdekes és impozáns seregszemléje lesz a legkülönbözőbb folyóiratoknak, másrészt beszédes bizonyítéka a magyar kulturfölellynek. A kiállítást megelőző munkálatok során ugyanis az ösze magyar szaklap és az egy évnél gyakrabban megjelenő közlemény jegyzékének összeállításakor kiderült, hogy ke-reken 1300 magyar folyóirat van az irodalom, tudomány és szakműveltség szolgálatában. Ez a szám nemcsak a körülöttünk levő államokkal szemben bizonyítja művelődésünk kimagasló színvonalát, hanem még a nagy német birodalom adataival is megállia az öszevetést. Mig ugyanis Németországban körülbelül minden 25—30.000, nálunk minden 10.000 lakosra esik egy folyóirat. A főváros legnagyobb kiállítóhelyiségében, a Múcsarnokban is csak a leggondosabb kiválogatás alapján fér el az a hatalmas anyag, amely a jelenleg élő folyóiratokon kívül a magyar szak-sajtó első termékeit is fel akarja mutatni.

Házikezelésbe veszi a város a Rimanóczy fürdőt és szállodát

Nagyvárad. Saját tud. Szombat reggel 9 órára dr. Soós István polgármester magához kérte Klemens Rezső tanácsnokot, valamint Székely Gyulát és Fészl Józsefet. Ez utóbbiakról megkérdezte, mi az oka annak, hogy még mindig nem írták alá a Rimanóczy bérletére vonatkozó, egymásközötti megállapodást és a várossal kötendő szerződést. Egyben közölte velük, hogy amennyiben ez még a nap folyamán, délután 6 óráig meg nem történik, a bérletből kiesnek és a város házikezelésbe veszi a Rimanóczy fürdőt és szállodát.

Miután a szerződés aláírására már nem mutatkozik mód és lehetőség, nagyon valószínű, hogy az egész Rimanóczy komplexum a város kezelésébe megy át. Egyébként a kérdéssel az Erdélyi Párt is foglalkozni fog hétfői ülésén.

BEZÁRTÁK MARSEILLESBEN A MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOKAT. (St.) Vichyből jelentik: A szépművészeti képtárakat és múzeumokat Marseilleben a városi hatóságok rendeltére a nyilvánosság számára bezárták. A marseillesi gallériák legértékesebb művészeti tárgysait, így többek között Rubens és Corot számos világhírű festményét biztonsági okokból, az ellenséges légitámadások veszélye elől a városon kívül lévő biztosabb kőpincékbe szállították. Hasonló védelmi intézkedéseket foganatosítottak a világhírű marseillesi éremgyűjtemény biztosítására, amely gyűjteményben három évezred különböző érmei találhatóak.

Ellentámadásba mentek át a német páncélos erők a Volga és a Don között

Mélyen behatoltak a bolsevista vonalakba. Toropce térségében jelenté ny térnyerésre tettek szert a németek

Véleményegyezésre ül össze Washingtonban a szövetséges hadvezetősége

Berlin. (MTL.) A Német TI katonai szakértője pénteken a tény nyel foglalkozik, hogy a keleti téli csatát a német csapatok és szövetségesek ellentámadásai éppannyira jellemzik, mint a szovjet támadásai. A katonai szakértő szerint feltűnő a szovjet páncélos veszteségének egyre növekvő aránya. November 20-tól 30-ig a németek és szövetségesük naponta 80-90 ellenséges harcocsit semmisítettek meg. December 1. és 15. között ez napi 115-re emelkedett, míg később naponta 150 páncélos is elpusztítottak. Német katonai körökben rámutatnak arra, hogy a keleti arcvonalon jelenleg tapasztalható hadmozdulatokban kifejezésre jut a német hadvezetés nagy stratégiai célja: megsemmisíteni a szovjet katonai gépezetet.

Tokió. (MTL.) Az Interinf jelenti. Az Asahi Simbun jelentésében megállapítja, hogy a Szovjetunió elleni német támadásoknak erős kihatása van a Kelet-Szibériában állomásozó

szovjet hadseregre is. A csapatok felszerelése és ellátása erősen lezüllett. Élelmiszerhiány mellett már hadiszereben is hiány mutatkozik.

Ismét súlyos veszteségeket szenvedtek a szovjet páncélos erők

Berlin. (MTL.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti arcvonalról: A stalingrádi arcvonalon csak helyi jelentőségű harcok voltak. Ezekben a német rohamcsapatok a gyári negyedben néhány bolsevista kísérődot szétromboltak. A Volga és a Don között azonban a szovjet csapatok tömörített alakulatokkal és erősebb tűzérési előkészítés után újabb kísérődot tettek a németek ujonnan megszerzett vonalainak áttörésére. Miután az első szovjet előretörést elhárították, a déli órákban német páncélos erők ellentámadásra indultak és mélyen behatoltak a bolsevista vonalakba. Sok egyenkénti küzdelemben a német harcocsik mozgékonyabbaknak és harcra erősebbeknek bizonyultak, mint a bolsevista acélkolosszuskok. A németek 11 szovjet harcocsit szétlővése után az esti órákban biztosan tartották a csatateret.

Még súlyosabb vereséget szenvedtek a bolsevisták abban a páncélos csatában, amely a tovább északra fekvő szakaszon

fejlődött ki. Itt egy nehéz elhárító üteg és több páncélos löveg összpontosított tüzével a németek már az első szovjet támadást megállították. A támadásban az ellenség egy páncélosdandárt vetett harcra. Rövid idő múlva 8 szovjet páncélos részben lángolva, részben mozgásképtelen állapotban állott a német vonalak előtt. Amikor a Szovjet újabb előretörésre indult, a német páncéloskötél ellentámadásába ütközött. A német páncélosokat utász és gránátos alakulatok kísérték. Többórás, rendkívül elkeseredett harcban a németek 9 szovjet páncélos megsemmisítettek, míg saját veszteségük egy páncélos volt. Különleges robbanóanyagok alkalmazásával még 4 szovjet harcocsit semmisítettek meg. A szovjet páncélosdandár maradványai menekülésszerűen visszavonultak. A késő délutáni órákban a szovjet lövészalakulatok indultak támadásra, de támadásuk még a német vonalak előtt összeomlott. A bolsevisták rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek a német nehézfegyverek tüzeiben.

Velikije Lukit továbbra is tartják a németek

A középső szakaszon olasz kötelékek elhárították a számszerű fölényben levő bolsevista különleges alakulatoknak összpontosított támadásait és a német csapatokkal együtt ismét felszabadították az ellátás céljait szolgáló veszélyeztetett útvonalat. Ugyanezen a napon nagyobb rohamcsapat vállalkozással nagyszámú foglyot ejtettünk, több járművet egy gyorstüzéllőveget és több nehézsúlyú fegyvert zsákmányoltunk. Velikije-Luki támaszpontot a védők csütörtökön is hőiesen megvédelmezték. A bolsevisták itt néhány lövegen kívül 3 legnehezebb harcocsit is veszítettek. A toropeci térségben nagyobb német erők meglepetészerű előretöréssel, jelentékeny területnyerésre tettek szert. Demjarszknál a bolsevisták folytatták eredménytelen, de szívós támadásaikat és itt 15 harcocsit veszítettek és igen súlyos

vérvetséget szenvedtek, azonban talpálatnyi területet sem nyertek. A volhovi arcvonalon német csapatok nagyobb rohamcsapatvállalkozás folyamán meglepetészerűen betörték a bolsevisták fő arcvonalába és közelharcokban megtisztították egy kiugró állást. Felgyújtottak 24 nehéz cement erődöt. A bennük levő bolsevisták elesetek, vagy fogságba kerültek. Német bombázók éjjel-nappal támadták Murmanszk kikötőjét.

Sikeres elhárító harcok a középső Kaukázus és a Don vidékén

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A középső Kaukázus és a Don vidékén, valamint

Három keresett márkacikk: a minőség, a kiforrottság, a műszaki tökéletesség itthon és világszerte ismert három gyártmánya

- Kapható **Toth György** villany- és rádiószerelőnél Csillárok rádiók, égők és szerelési anyagok raktára. Nagyvárad, Rákóczi-ut 14. Telefon 33-37.
- Kapható **VACSI és DOBRIBÁN** Kossuth Lajos-u. 5-7. Telefonszám: 27-33. Rádió és villamossági üzlete
- Kapható **Ferenczy Zs. és Emödi J.** villamossági, műszak cikkek és rádió szaküzlet Nagyvárad, Rákóczi-ut 11. Tel. 19-39.
- Kapható **„MUSICA”** RÁCZ ERNŐ cégnél Rákóczi-ut 11. szám

Stalingrádtól északnyugatra, német csapatok csütörtökön is súlyos, de sikeres elhárító harcokat vívtak a szovjet gyalogsági és páncélos erőkkel. Az ellenséget ellentámadással több helyütt visszavertük. Megsemmisítettünk 31 harcocsit. Az Ilmen-tóttól délre az ellenséges osztagok páncélosok támogatásával megint hiába való támadásokat intéztek. 15 ellenséges páncélos megsemmisítettünk. A középső és északi arcvonalon lelőttünk 32 ellenséges gépet. Éjszakai támadát intéztünk Murmanszk városa és kikötője ellen. Észak-Afrikában helyi harci tevékenység. Líbiában német gépek veszteséget

okoztak az ellenségnek. Légiharcban három gépet lelőttünk. Bone kikötőjében megrongóltunk két ellenséges hajót. Dél-Tuniszban telibe találtunk egy támaszpontot. A péntekre virradó éjjel német gépek egy ellenséges hajókaravánból elsüllyesztettek két gőzöst 16.000 tonnával, további ötöt súlyosan eltaláltak. Egy német búvárszázad elsüllyesztett egy ellenséges búvárszázadot. Pénteken a hajnali órákban angol gépek zavaró támadást intéztek Németország nyugati vidéke ellen. A lakosságnak áldozatai voltak.

Mérsékelt katonai tevékenység a tuniszi arcvonalon

Róma. (MTL.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 958. közleménye: A sirti és tuniszi arcvonalon mérsékelt katonai tevékenység folyik. Az ellenséges osztagok helyi jellegű támadásait visszavertük és néhány foglyot ejtettünk. Olasz légikötékek újból bombázták Bone kikötőjét. Több mint ötven gépkocsit mozgásképtelenné tettünk. A nap folyamán több ellenséges vadászgépet lelőttünk. Az algiri partok mentén német repülőik sikeres támadást intéztek egy ha-

jókaraván ellen és két gőzöst elsüllyesztettek. Másik ötöt biztosan talált ért. Amerikai repülőgépek csütörtökön bombázták Palermo kikötőjét és vidékét. Több lakóház összeomlott. A lakosság köréből 46 halottat és 262 sebesültet jelentettek. Licata felett is dobtak le néhány bombát. Egy ember megsérült. Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti: Csütörtökön Tuniszban sehol sem voltak nagyobb jelentőségű harci események. Mateur mellett a brit inváziós csapatok

vereséget szenvedtek. A középső részen a németek elhárították egy francia alakulat áttörési kísérletét. Német bombázók jó hatással támadtak három ellenes repülőteret. Olasz repülőgépek folytatták támadásaikat az algiri partvidék inváziós kikötői ellen.

Bern. (Bud. Tud.) Algirából közlik, hogy a szüntelen esőzések akadályozták a hadiselekményeket.

Tunisz. (MTI.) A Stefani jelenti: Élénk felháborodást keltett a tuniszi muzulmánok körében az a tény, hogy az angolszások bombázták a muzulmánok szentvárosát.

Elienséges hajótérvesztések

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Az a támadás, amelyet a német harc-repülők az algiri partok előtt egy elienséges hajókaraván ellen intéztek január 7-én este kezdődött. Német repülők Bougie előtt csaptak le a hajókra. Egy nehéz bomba egy 8000 tonnás hajón robbant. Később két egyenként 8000 tonnás szállítóhajót találtak el olyan súlyosan, hogy azok elsüllyedtek. További négy hajót súlyosan megrongáltak a bombák.

Berlin. (Interinf): Most már biztosan megállapítható, hogy az a hajó, amelyet egy német tengeralattjáró december 7-én süllyesztett el, a 17.800 tonnás *Cermania* volt tele felfegyverzett katonákkal. A tengeralattjáró, amely a hajót elsüllyesztette, hetedikén még egyszer a felszínre bukkant. A legénység ezemele elborzalmat képet tártult. A hajó elsüllyedésének helyén százával úszkáltak az amerikai katonák holttestei. Mivel a tenger viharos volt, nem valószínű, hogy egy ember is megmenekült volna.

Amsterdam. (MTI.) A Német Táv-irati Iroda jelenti: A brit tengernagy hivatal közlése szerint az *Achates* romboló december 3-án elienséges támadás következtében elsüllyedt. Személyzete 138 főből állott. Az *Onslow* romboló sérüléseket és veszteségeket szenvedett.

Berlin. (Interinf): Német tengeralattjárók az atlanti-óceánban a kedvezőtlen időjárás ellenére egy kisebb hajókaravánból elsüllyesztettek 16.000 tonnával három kereskedelmi hajót.

Amsterdam. (MTI.) A NTL jelenti: A brit hírelőgálat közlése szerint egy brit romboló elsüllyedt. Egy brit cirkáló sérüléseket szenvedett.

Giraud tábornok francia Szudánba repült

Amsterdam. (MTI.) A NTL jelenti: A brit hírelőgálat közlése szerint Giraud tábornok elhagyta Dakart és Francia Szudánba repült.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: A brit hírelőgálat szerint De Gaulle harmadik üzenetét intézte Giraudhoz, hogy hangsúlyozza találkozásuk sürgősségét. Az előző kettőben De Gaulle kívánatosnak találta a találkozást, míg Giraud kitérőleg válaszolt. Hozzájárult a javaslatához, de nem jelölte meg a találkozás időpontját.

London. (Bud. Tud.): Catroux tábornok rövidesen tanácskozni fog Giraud tábornokkal.

Stockholm. (Interinf): Lehetségesnek tartják, hogy a szövetségesek hadvezetősége Washingtonban tanácskozára ül össze. Szőnyegre kerül a tuniszi helyzet, a különböző vélemények egyeztetése.

Olvassa és teriessze a Magyar Lapok-at

Változatlan a francia-német viszony

Vichy. (MTI.) A Német Táv-irati Iroda jelenti: A pénteki minisztertanácsról a következő közleményt adták ki: A minisztertanács pénteken délután Petain államfő elnökletével összeült. Tárgyaltak bizonyos kérdéseket, amelyekről most megbeszélések folynak a német és olasz katonai hatóságokkal. A minisztertanács azután az élelmezés kérdéséről tanácskozott. Azután a leszerelt tiszték, altiszték és katonák általános helyzetével foglalkoztak. Elhatározták, hogy az

illetményekre vonatkozó rendelkezéseket július 1-ig életbeléptetik. Megbízta a pénzügyminisztert, hogy február 1-ig terjesszen elő javaslatot az érdekeltek fizetésének végleges rendezésére.

Berlin. (MTI.) A NTL jelenti: A Wilhelmstrassen egy kérdésre válaszolva kijelentették, hogy a tengelyhatalmak és Franciaország között fennálló kapcsolatok kérdésében semmi újat nem mondhatnak.

Csak miniszteri engedéllyel lehet hüvelyes terményeket feldolgozni

Nagyvárad thj. város polgármestere 162/1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. minisztérium 7660/1942. M. E. számú rendelete értelmében tudomására hozom a város közönségének a következőket:

Babot, borsót, lenőtet, mákot, őz (mézei) borsót és tavaszbükkönymagot csak a közellátásügyi miniszternek a földművelésügyi és az ipariügyi miniszterrel, hajdinát, kölest, lóbabot, cirok-magot, muharmagot, osillagfürtmagot és ezáritott cukorrépat (édeseseletet) pedig ezenkívül a pénzügyminiszterrel is egyetértve megadott engedéllyel szabad ipari úton feldolgozni.

Az engedély iránti kérvényt, — a

termény mennyiségének és a feldolgozás céljának megjelölésével — a m. kir. közellátási hivatalhoz (Budapest, V. Széchenyi-rakpart 6. sz.) kell benyújtani.

Ez a rendelkezés a borsó, hajdina, köles és cirok-mag háttoltsáira nem vonatkozik.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elárassal büntetendő az, aki a fent felsorolt mezőgazdasági terményeket a közellátásügyi miniszter engedélye nélkül ipari úton feldolgozza.

Nagyvárad 1943. január 7-én.
Dr. Soós István,
polgármester.

Kinevezések a postánál

A Hivatalos Lap közlése szerint a postánál a következő kinevezések történtek:

a posta fogalmazási szakán: Plachy Károly (Nagyvárad) és Szendrői Pál (Nagyvárad) postatanácsosokat postafelügyelőknek nevezték ki. Szűk Ödön (Nagyvárad), dr. Kovács Barnabás (Nagyvárad) postasegédtitkároknak a postatitkari címet és jellegű adományozták, dr. Csomór Béla (Nagyvárad) postatanácsosi címmel és jellegű felruházott postatitkár postatanácsosná a VII. fizetési osztályba, dr. Harasztos Tibor (Nagyvárad), dr. Hetey-Herman Ottó (Nagyvárad) postasegédtitkárokat postatitkárokká a VIII. fizetési osztályba, dr. Lengyel Ágoston (Nagyvárad), dr. Hegedűs József (Nagyvárad) postafogalmazókat postasegédtitkárokká a IX. fizetési osztályba nevezték ki;

a posta műszaki szakán: Tamás Ferenc (Nagyvárad) postafőmérnök a postaműszaki tanácsosi címet és jellegűt kapta;

a posta forgalmi szakán: Szabó Ernő (Nagyvárad) postafelügyelő a postafelügyelői címet és jellegűt, Szilágyi József (Nagyvárad) postaellenőr postafelügyelői címet és jellegűt, Réti Béla (Nagyvárad) postasegédellenőr a postaellenőr címet és jellegűt kapta, Lukács Antal (Nagyvárad) postafőtisztet postafelügyelővé a VIII. fizetési osztályba, Harcos Ferenc, Somossy József nagyvárad i. osztályú postatitkárakat postafőtisztékké a IX. fizetési osztályba, András Ágoston (Nagyvárad) II. osztályú posta-

tisztet I. osztályú postatitkáré a X. fizetési osztályba, Toma József (Nagyvárad), Barna Mátyas (Nagyszalonta), Windisch Zoltán (Nagyvárad), Mudin István (Nagyvárad), Pintér László révi (Nagyvárad), Kiss Lajos (Nagyszalonta), Bogó Andor (Nagyvárad), Radóci Ferenc (Nagyvárad), Mikó István (Nagyszalonta), Hadra Aúrél (Szilágy-csomlyó), Olasz Ferenc (Nagyszalonta), Szabó Adorján (Zilah), Schüch Dező (Nagyvárad), Diószeghy B. Zoltán (Nagyvárad) postaforgalmi díjnokokat postaforgalmi gyakornokokká nevezték ki;

a posta üzemi szakán: Gremsperger Istvánné és Klemens Ilona nagyvárad i. postaellenőrnöket postafőellenőrnökké a VIII. fizetési osztályba, Horváth Lajos, Valu Ferenc, Góg János nagyvárad i. postasegédellenőrnöket postafőellenőrnökké a IX. fizetési osztályba, dr. Kovács Károlyné, Heinzel Stefánia nagyvárad i.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

Kapitány Mátyasné zilahi, Szathmáry Józsefné nagyszalontai, Cséky Sándorné, Nagy Istvánné, Bogár Istvánné, Altnóder Margit, Ocskó Teréz, Májor Róza nagyvárad i. Kollár Gyuláné szilágy-csomlyói, Hekler Róza özv. Lengyel Antalné, Kudelich Jenőné, Lovass Margit, Domján Matild, Varga Klára nagyvárad i. postasegédtitkárakat postasegédellenőrnökké a X. fizetési osztályba; dr. Moldoványi Béláné, Fekete Lázárné, Senor Margit, Fröhlich Gusztávné, Steján Erzsébet, Szabó Klára, Szűcs Józsefné, Gyuricza Margit, Bajor Béláné, Kovács Erzsébet nagyvárad i. postasegédtitkárakat postasegédtitkárakké a XI. fizetési osztályba nevezték ki.

KÖNYVEK — FOLYOIRATOK

Megjelent a "Magyar Szárnyak"

Most megjelent új számával hatodik évfolyamába lépett a magyar repülő-társadalom népszerű folyóirata, a *Magyar Szárnyak*.

Ember Sándor dr. országgyűlési képviselő bevezető szavaival kezd a gazdagon illusztrált érdekes tartalmu lap, amely nagybányai Horthy Istvánka levéntekarcakönyváról is érdekes képeket közöl.

Bisits Tibor repülőalezredes, a lap kiváló munkatársa, a légiháboru mozgalmas hónapjának eseményeit ismergeti, egyszerű képekkel illusztrálva. Vitéz Szentléleky Ferenc ezredes viszont az Olaszország ellen indított fokozott légitámadások eszmei hátteréről közöl érdekes adatokat.

Egy bombázószázadunk harci statisztikáját kapjuk, melyből tiszta képet nyerünk repülőink hihetetlen teljesítményeiről. „Kényeszerleszállás Afrikában”, egy magát megnevezni nem akaró, Afrikát járt kiváló repülőnk harci élménye. Sebesült honvédeink lábadozásuk időszakában repülőmellek készítésében találnak hasznos, érdekes és tanulságos szórakozást.

Udvarny Jenő őrnagy repülőhírei ezuttal is válogatottan érdekesek. Nagy Dező főhadnagy felderítőink egy fegyvertényét meséli el. A rádióval való repülésről két érdekes cikket kapunk vitéz Járomy százados és Urán Gábor tollából. Kaczkó Lajos az esztergomi repülőgyár karácsonyi ünnepeiről számol be.

Új repülőregény is indul a lapban. címe: Az ezüstkendör nem válaszol.

Az ifjú repülő

a magyar fiúk repülőlapja most megjelent új számával lépett harmadik évfolyamába. Madaras Aurél, az Aero-szövetség modellező bizottságának vezetője irt előjáró szavakat az új év munkájának kezdetén. Ebben a számban közli a szerkesztőség a lap nagy pályázatának végleges eredményét, melynek keretében hatvannál több értékes díjat adott ki.

Új ifjúsági regény: „A villám fia” indul e számban a népszerű, világotjárta Farkas István tollából. Az „Izé” I. zárttéri modellt Dékány Zsigmond ismerteti, Szabó József pedig újszerű nagysteljesítményű vitorlázójáról ír. Agoston József nagyzerű rajza mulatságos historiát adnak a fiatalabb olvasók számára. A lapot tartalmában ezuttal a szokottnál is változatosabb, értékes cikkek, elbeszélések teszik mindenki számára élvezetes olvasmánnyá.

Dr. Szabó László:

Mi lesz a háboru után?

Tallózás az angolszász tervek között

Ha egy nemzet háborút indít, úgy rendszerint tisztában van annak okával és céljával. Kétségtelen, hogy az angoloknak is meg volt az okuk a háború megindítására, amit ők röviden úgy mondtak, hogy „to stop Hitler”. Ezzel szemben azonban az is bizonyos, miszerint egyáltalán nincsenek tisztában azzal, hogy tulajdonképpen mi is következnie a háború után. Minden cikk, amely a csatornán túl ezzel a témával kapcsolatban napvilágot lát, ezt bizonyítja. Hogy a világháború utáni lehetőségek mérlegelésénél kizárólag a győzelmesen befejezett háborúra gondolnak, az egészen természetes. Es ha ez valóban bekövetkeznék, mi történne akkor angol felfogás szerint? Ebben a tekintetben semmiképpen sem világos a képet ellenkezőleg, számtalan, egymástól eltérő vélemény és hatalmpolitikai tényező mutatkozik, amelyek között a legnagyobb valószínűség szerint még nagyobb lenne az eltérés, mint volt 1918-19-ben.

A „Life” amerikai folyóirat például minden kertetés nélkül kijelenti, hogy az amerikai nép nem a brit impérium fenntartásáért harcol. Churchill ezzel szemben azt hangoztatja, hogy nem azért vállalta az angol kormányelnökséget, hogy a birodalom felszámolását vezesse. „A mi kötelességünk tartani azt, ami a miénk” — mondotta szóról-szóra.

Végül nem éppen érdektelen Walshnek az amerikai főállamügyésznek kijelentését idézni: „Anglia jelenlegi konfliktusának befejezése után az Egyesült Államok kénytelen lesz a világ nagyrészen a rendőri felügyeletet átvenni. Nagybritánia nincs többé abban a helyzetben, hogy ennek a feladatnak eleget tegyen.” Egyszóval: Amerikában azon a véleményen vannak, hogy az angol impérium a mostani háborút végződjék az bármilyen eredménytelenség is, nem élheti már túl és hogy az utód az Egyesült Államokon kívül más nem lehet. Az angolok ezzel ellentétes álláspontjukat minden háborus lendület nélkül, komor tartózkodással és mondhatni a lemondás hangján védelmezik.

1

Az angolszász rokonok közötti viszonyra félreérthetetlenül rávilágítanak azok a Times-ben és Manchester Guardian-ban, rövid időközökben megjelent cikkek, amelyek a merev amerikai állásponttal szemben tulajdonképpen többé-kevésbé egyéni angol feladattal példálózhatnak. Így a Manchesterben megjelenő liberális lap többek között megírja, hogy Nagybritanniának, mint világhatalomnak az elsőbbsége az amerikaiak legnagyobb részének szemében már a múlté és hogy ezt az ítéletet nagyon is komolyan kell venni. A lap azonban még tovább megy és szóról-szóra így folytatja: „A brit imperIALIZMUS, a brit szociális berendezés, a brit tradíciók az amerikaiak előtt egyenesen visszataszítóak.” Nem sokkal azután és nem kevésbé drasztikus formában a Times tárja elénk annak bizonyosságát, hogy az angolok maguk is felismerték a helyzetet és már eleve készek bizonyos önkéntes lemondásokra. „Gyerekes dolog lenne azt hinni — írja az újság. — hogy az 1941-es csendesóceáni status quo pusztá visszaillesztése kereszthelyettesítő, sőt kívánatos lenne. Ilyen

óriási átalakulás az egykori brit, francia, vagy németalföldi uralom alatt álló területeken nem mehetett végbe anélkül, hogy ne hagyott volna hátra nagyon is erős nyomokat.” Ezeknek a rezignált hangoknak méltó folytatása az a szemrehányás, hogy „az amerikaiaknak a brit állásponttal szemben is megértést kellene mutatniok.”

Egész mélységében feltárul az angol perspektíva, ha arra gondolunk, hogy az év folyamán számos vezető angol sajtóorgánium igyekezett bizonyítóerejű megállapítást tenni az irányban, hogy a jövőben is Anglia történelmi feladata lesz, hogy Európa és Amerika között az egyensúlyt fenntartsa és a közvetítő szerepét végezze. Ami Amerikát illeti, e tekintetben már is meglehetősen feketén látnak az angolok és tisztában vannak azzal, hogy az Egyesült Államok részéről még a legjobb esetben is csak a legkevésbé belátást és megértést remélhetnek.

2

Hogyan áll a helyzet Európát illetően? Anglia annakidején a Német Birodalom ellen indult háborúba, ezzel szemben azonban az angol sajtó ma azt írja, hogy még mindig nincsen egységes álláspont abban a tekintetben, hogy Hitler és a nemzetiszocializmus, vagy az egész nép ellen folyik-e a háború. A dilemma oka nagyon is átlátszó, semmi egyéb, mint annak a körülménynek a felismerése, hogy a háború megnyerésére olyan kényelmes, egyben határozó kiindulópont, mint amilyen 1918-ban adódott, ugyanis a belső front felbomlása és a birodalom politikai szétesése, ezáltal nem fog rendelkezésre állani. Ezt a körülményt egyébként, mint ahogyan egy tekintélyes angol sajtóorgánumban elismerte, maga az Atlantik Charta is számításba vette. Ahhoz, hogy az európai kontinens Anglia kezében az Amerikával szembeni „balance of power” tartására alkalmas eszközzé váljék, angol politikusként véleménye szerint elsősorban is Anglia újabb jelentős európai befolyására volna szükség. Végtelen egyszerű lenne a helyzet, ha Németországot rövid úton fel lehetne darabolni. Ennek lehetőségében azonban még maguk a legkérlelhetlenebb angol imperialisták sem hisznek, mert közben észükbe jutott, hogy a német egységet 1918. november sem tudta megbontani. Mindezekben a gondolatokon túl azonban felmerül egy további probléma amelyet a Fortnightly Review a következőképpen foglal szavakba: „Egy pillanatig sem kétséges, hogy a háború utáni Németországban az angolszász értelmezésű politikai rendszer visszaállítása teljesen lehetetlen. Miért is kellene a Kontinensen folyó háború előrelátható győztesének világnézeti álláspontján változtatnia. Ha így történe, akkor ez a történelem eddigi tanulságaival szembeni ellentmondás lenne, mert hiszen mindig a vesztes, nem pedig a győztes fél volt az, amely alapvető reformoknak volt kénytelen magát alávetnie. A Szovjet politikai vezetői sokkal inkább realpolitikusként, mintsem hogy ne lennének tisztában azzal, hogy a kommunista Németország a Szovjetunió fokozottabb biztonságát szolgálná. Az események ilyen irányú fejlődése természetesen egyidejűleg teljesen új perspektívát nyitna a Kontinens többi országai számára

is, amelyek szintén aligha kerülhetnék el ugyanezt a sorsot.”

Ezekben a sorokban világosan benne van Angliának a Kontinenssel szemben elkövetett árulása. Pedig most, amikor Anglia a győzelem lehetőségeiről ábrándozik, maga is felismeri már azt a veszedelmet, amellyel szemben, kezében fegyverrel egész Európa felsorakozott. A Szovjetunió és világhőlevizmus ügye Anglia számára mindazonáltal nem világnézeti kérdés, nem a lét vagy nem lét kérdése, hanem kizárólag célszerűségi kérdés abban a tekintetben, ahogyan Anglia a háború utáni helyzetet és hatalmi politikájának alakulását elképze-
3

A mi szempontunkból ezek a pro és kontra nyilatkozatok legfeljebb akadémikus értékű, még inkább azonban hiábavaló fecsegések, amelyeknek tükrében azonban világosan látni lehet a brit politika szörnyű dilemmáját. Éppen ezért érdemes ezekkel foglalkozni. Ilyenformán az angolok még a győzelem esetére is olyan prognóziát állítottak fel, amely nem kevesebbet mond mint hogy a Németország felett való diadalmos győzelem után az Impérium számára elképzelhető legkényesebb problémával

Kinevezések a nagyváradi tanári és tanítói karban

Bartsch Sándor tanügyi főtanácsos

A Hivatalos Lap legutóbbi száma közli:

A vallás és közoktatásügyi miniszter Köröcsi László nagyváradi állami gépipari középiskolai műhely oktatógyakornokot, műhelyoktatóvá, Bihary Lajosné nagyváradi gazdasági szaktanfolyami tanárhelyettesít, rendes tanárrá, Komoróczy Elemér, Szabóné Szilágyi Erzsébet, Tabéryné Puskás Irén, Dempszkin Karolin, Király Mária, Lipták Klára, Altnóder Csilla, Zemlényi Zoltán, Primék Romana, Losonczy Irén, Mikusai Erzsébet Kovács Mária, Papp Emma, Podolcsák Ágnes, Arkossy Magdolna, Belényesi István, Kovács Laura nagyváradi állami népi iskolai helyettes tanítókat rendes tanítókká, dr. Szalay Andor fogaimozógyakornokot tanügyi segédfogalmazóvá, Szontágh Márta, Futó Aladár nagyváradi állami kereskedelmi középiskolai, dr. Patakiné Faggyas Jolán nagyváradi állami kereskedelmi leány középiskolához beosztott állami gimnáziumi rendes tanárt középiskolai rendes tanárrá, Grosch Edit, Butlinger Rozália helyettes tanárokat állami tanítóképzőintézetű rendes tanárrá, Braun Ferenc, Tempfli Ferenc, Ander Gabriella, Árkosi József, Vonnáz Antal, Mikusai József, Tunyogh Mária, Káli Albert, Seprődi László, Kovács Erzsébet, András Gusztáv nagyváradi tanárokat rendes tanárokká, Sereghy Lajos, Bruchoviczky Tibor helyettes tanárt, Márton-Pintér Jenő nagyváradi gépipari középiskolához beosztott tanárt rendes tanárrá kinevezte.

kerülnek ezembe. Egyik oldalon a brit impérium fenntartására és az 1941. évi csendesóceáni status quo minden további nélkül való elismerésére ma már nem hajlandó Egyesült Államok — másik oldalon pedig a Szovjet, amely ismét kétszen áll arra, hogy Angliának a Kontinenssel kapcsolatban táplált reményeit már eleve illuzóriussá tegye és amely — mint ahogyan az angolok maguk is bevallják — az Atlantik Charta-t elősorban azért írta alá, hogy a világ felosztásánál való részvételének jogát és a győzelem utáni ellenőrzési igényeit még jobban kihangsúlyozza. Kettőjük között Anglia tulságosan gyenge ahhoz és nélkülözli mindazokat a lehetőségeket, hogy két szövetségését egymással szemben kijátszhassa. Ezek után joggal kérdezhetjük, hogy hol van a brit világhatalom? Mert azok a hangok, amelyek még ma is az emberiség egy harmadát dolgozó nemzetek közösségévé egyesítő hatalmas birodalomról beszélnek és úgy látják, hogy ez az egység nem mesterségesen, hanem organikus módon jött létre és még mindig rendelkezik a további fejlődés lehetőségével, nagyon hasonlítanak azoknak a köröknek a hangjához, amelyek a századforduló körül a nagy, imperialiszt Angliát hívós megközelíthetlenségével és büszke gögösségével együtt életre hívták. Ezek a hangok azonban a sírból jönnek. A tények egészen mást mondanak. És az angolok között éppen elegendő akadnak már olyanok, akiket rettentő sejtelmek gyötörnek. Mert lehet-e Anglia számára leűjtőbb prognóziát adni, mint hogy olyan háborút folytat, melyet, akár megnyeri, akár elveszti azt, az Impérium semmiképpen sem fog túl élni.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bartsch Sándor nagyváradi állami kereskedelmi középiskolai igazgatónak a tanügyi főtanácsos, kereskedelmi középiskolai igazgatói címet adományozta.

Kinevezések a pénzügyi irodatiszti és kezelői karban

A Hivatalos Lap közli: Özv. Miskolczi Szilárdné nagyváradi ideiglenes minőségű pénzügyi irodatisztet a IX. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi irodafőtisztte, Katona József berettyóújfalui, Vars József nagyváradi, Horváth József II. nagyváradi, Rehon Nándor (tűzharcos) nagyváradi pénzügyi kezezőket a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi irodaségédtsz-tekké, Muszkán Pál nagyváradi, Kovács János nagyváradi, Rogos Antal nagyváradi, Horváth József nagyváradi, Vitalis Ilona nagyváradi pénzügyi díjnokokat ideiglenes minőségű pénzügyi kezelőkké nevezték ki.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

A KERESZTÉNY ERKÖLCS ÉS A GAZDASÁGI ÉLET

Írta: Dr. Virág Jeromos

Keresztény körökben sokat emlegett meggyőződés, hogy a társadalmi élet reformja a krisztusi erkölcs egyetemes uralmától várható s a gazdasági életnek is a keresztény erkölcs alapjára kell helyezkednie. A gyakorlati életben lappangva meggyőződés ez a gondolat a gazdasági élet keresztény átszervezésében. Az átszervezés ugyanis nemcsak azért történik, hogy keresztény kezekbe menjen át és halmadjék fel a nemzeti vagyoni, hanem azért is, mert a mi szellemünknek megfelelő gazdasági berendezkedést óhajtunk.

Ezzel a keresztény várakozással kapcsolatban felvetődik a kérdés, nem hiú remény-e, ha a keresztény erkölcs uralmától várjuk az életnek a gazdasági bajoknak a javulását? Hamis ultra terelődnék a kérdés, ha valami azt binné, hogy egyedül és kizárólagosan csak az erkölcsi élet krisztusivá tételétől függ a társadalmi és gazdasági berendezkedés reformja. A gazdasági életnek megvan a maga önálló területe és törvényszerűsége. A gazdasági életnek ezen a területen is fejlődnie kell, azonban a gazdasági élet soha, semmiféle fejlődési fokon sem függetlenítheti magát az erkölcs uralmától. A keresztény világnézet csak azt követeli, hogy gazdasági élet és erkölcs kezeltetve járjanak s ne akarjon a gazdasági élet öncélú lenni. A gazdaság az emberért van, hogy az emberiség megélhetését, boldogulását elősegítse. Eppen ezért nem szabad a gazdasági életnek figyelmen kívül hagynia azokat a vonatkozásokat, amelyek az embert természeténél fogva kötelezik Istennel, önmagával és embertársaival szemben.

A tapasztalat megtanított bennünket arra, hogy a gazdaság nem függetlenítheti magát az örök erkölcsi alapoktól, mert másképp minden gazdasági fellendülés ellenére is kátyuba viszi az életet. A kapitalizmus válságát is nagymértékben az segítette elő, hogy olyan gazdasági elveket vallott, amelyek egyeseknek szörnyűvé tették a gazdasági erkölcsök elfajulását. A szabadság elve, a szabadverseny, a mindenkifölötti üzleti érdek párosulva a szabadjára engedett önzéssel és spekulációval egyenetlik nemcsak a kapitalizmus kimúlásának útját, hanem ezekből ered sok társadalmi nyomorúságnak, békétlenségnek is a forrása.

A gazdasági életnek örök erkölcsi alapokra való helyezése által azoktól

az utvesztőktől akarjuk megmenteni az emberiséget, amelyekbe az erkölcsi elvektől függetlenítté gazdálkodás vezette.

A keresztény erkölcs megvalósulása a gazdasági életben a keresztény világnézet uralmát jelenti. Ezért keresztény gazdasági életet nem is lehet elképzelni a krisztusi erkölcsök nélkül. Szeretük ugyan hangoztatni, hogy a gazdasági életből ki kell küszöbölni a világnézeti szempontokat. A Smith, Ricardo, Menger-féle irányzat hívei minden tényezőt, amely nem tartozik a gazdaság lényegéhez, figyelmen kívül akarnak hagyni.

Azonban hiábavaló minden törekvés, amely a gazdasági életet el akarja szakítani a világnézeti alapoktól. A gazdasági életben az irányító gazdaságpolitikai álláspontok és a világnézet között szoros összefüggés van. Eppen a világnézeti különbözőség hozza létre a gazdaságpolitikai irányok kü-

lönbsőségét. Az ujkor világot mozgató gazdaságpolitikai törekvései teremtték meg a bolsevizmust, fasizmust, nemzetiszocializmust. Ezek mind igen határozott világnézet alapján állanak és ezek szerint irányítják a maguk életét. Még azoknak az irányoknak is van határozott világnézetük, amelyek tiltakoznak a világnézetnek a gazdasági életbe való bevonása ellen. Sőt éppen világnézetük szabad érvényesülése érdekében tiltakoznak ellene.

Teljesen jogos és indokolt tehát, hogy a krisztusi világnézet helyet követel magának a gazdasági életben. Ezt a vallás erkölcsi alapon álló kereszténynek annál inkább meg kell tennie, mert nagyon jól tudja, hogy egyetlen cselekedetét sem szabad függetlenítenie az erkölcsi következményektől és így a gazdasági tevékenységet is az Isten törvényeinek kell irányítania.

HAZÁNK - NÉPUNK - JOVÓNK

Az elsők

A közelmúltban jelent meg ebben a rovatban „Csak egy tál étel” címen a Zöld Keresztnek Nagyváradról kiinduló kezdeményezése. Az új gondolat azt volt, hogy a vendéglátó házigazda csak egy tálételes vacsorát ad a vendégeinek, a többi, tetszésszerűtlen számú fogást a vendégek tányérja mellé helyeztet annyi 1 pengős zöldkeresztos vacsorajeggyel helyettesítve. ahány fogás nem kerül az asztalra. Így mindenki eleget tehet társadalmi kötelezettségének és a vendégeskedés sem lesz hátrányos a háborús érdekekre, a közösségre, sőt nemes élt szolgál, mert az elmaradt fogások megváltási összegéből a Zöld Kereszt és a Bajtársi Szolgálat útján éppen azok a magyar testvéreink jutnak támogatáshoz, akikre nagyobb súlyt helyeznek a háborus gondok.

Ez a gondolat megértésre kell hogy találjon mindenkinél, akit illet és aki érzi a mának sürgető parancsát.

Csvőjtés, áldozatvállalás minden napon: ezt a parancsot sugalmazza a reggel, az este, a napnak minden perce, drága, pótolhatatlan pillanata.

Nem tudom, gondol-e minden oivasónk erre, amikor hallja, amikor a szemébe ötlük az újságokban a falragaszokon, hogy mit jelent ez a parancs. Megérti-e mindenki, hogy miért kell adnia, adakoznia azok részére, akik rászorultak a megsegítésre akik tehetetlenül támaszkodnak a világnak és a kezük üres csak rémület ég a szemükben, hogy mi lesz velük.

Minden erőnkben a sokból sokat adjunk, de a kevésből is adni kell. Ettől függ a holnap sikere. Aki ezt megérti, az bizhatik a jövőben és nem kell éreznie, hogy adósa a mának, annak a mának, amely a környező háborus világhoz képest nálunk még nyugodt, békebeli.

Ez a gondolat adta a Zöld Keresztnek a „Csak egy tál étel” időszerű gondolatát, hogy azt a nagy becsületbeli adósságot, amivel azoknak tarto-

zunk, akik értünk odakint harcolnak, módunk legyen így is törleszteni.

Tudtuk, hogy megértő szívekre találunk és nem hagynak cserben a várad asszonyok. Tudtuk, hogy mellénk állnak — és a jövőben sokan megerősítik a hitünket, hogy érdemes volt ezt a szép kezdeményezést megindítani mert a vacsorajegy-pengőket eljuttathatjuk oda, ahol a legnagyobb a szükség: a Zöld Kereszt szegény gyermekeinek és a hadbavonultak hozzátartozóinak.

A Zöld Kereszt itt mond köszönetet dr. Csilla Kálmánnak és dr. Hlatky Endrénének, valamint dr. Szirmai Kálmán főorvosnak. Ők az elsők mellénk álltak — és a jövőben sokan megerősítik a hitünket, hogy érdemes volt ezt a szép kezdeményezést megindítani mert a vacsorajegy-pengőket eljuttathatjuk oda, ahol a legnagyobb a szükség: a Zöld Kereszt szegény gyermekeinek és a hadbavonultak hozzátartozóinak.

Kérjük a várad asszonyokat, álljanak mellénk szívvel, lélekkel és vigyék diadalra a „Csak egy tál étel” gondolatát, hogy az egész ország minden asszonya rólunk vegyen példát és utánozhasson minket.

Ha valaki közelebbi felvilágosítást kíván, a Központi Zöld Kereszt (Bunyitay-utca 18.) minden kedden és csütörtökön délután 4-től 6-ig szívesen áll rendelkezésre. Aki pedig megrendezi a „Csak egy tál étel”-es zöldkeresztos vacsoráját, a fenti címre nevét bemondani szíveskedjék.

Nagyvárad asszonyai így a „Csak egy tál étel” útján is bekapcsolódnak a Főméltságu Asszony nagy akciójába a „hadbavonultak itthonmaradtjaiért”, amelynek egyik gyönyörű mondata álljon még itt buzdításul: „Adjatok, hogy az elkövetkező nemzedékek, áldással emlékezzenek a ma élőkre, akik a szeretet és a jószág erőit is mozaósítani tudták!”

SOLTÉSZ KÁLMÁNNÉ

A Zöld Kereszt faakciójára ujjában a Városi Közüzemek tisztviselői 19 P 90 fill., Barcsai Éva 5 pengőt, Kisszántói Dobozi Mihályné 2 pengőt adott.

Üzemi lap-rendszer bevezetésével a korszerű mezőgazdasági termelés alapjait veti meg az EMGE Erdélyben

Kolozsvárról jelentik: Németország mezőgazdasági termeléséről és közel-látásáról nyugodtan elmondható, hogy szervezethez tekintetében világszerte is első helyen áll. Ez a körülmény viszont főleg annak tulajdonítható, hogy a német termeléspolitika a legjobban bevált módszereket, az üzemi lapok rendszerén nyugszik, melynek ellátására hatalmas jól kiépített külön szervezet szolgál.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület a német rendszer beható tanulmányozása után elhatározta, hogy folyó évvel kezdődőleg működési területén is bevezeti az üzemi lapok (Hofkarte) rendszerét, hogy ezáltal az erdélyi gazdaságok termelő adottságainak megismerésével és megfelelő irányításával a lehető legnagyobb terméseredményeket érhessük el. Ennek megfelelően az év elején három erdélyi vármegyében (Szatmár, Szolnok-Doboka és Udvarhely) megindulnak az üzemi lapfelvételek, ami azután a többi erdélyi megyékben is meg fog történni.

Az EMGE-nek ezt a nagyhorderejű kezdeményezését annál is inkább jogos érdeklődés előzi meg, mert ennek a németekben már jól bevált rendszernek magyar átültetésétől komoly eredmény várható. Arra hivatott, hogy mezőgazdasági politikánkat új alapokra helyezze.

Újból megkezdődik működését a Liszt Ferenc Zenekar

1943. január hó 15-én, pénteken este 8 órakor a Legényegylet zenetermében (Gróf Teleki-u. 9.) András Ede okleveles egyházkarnagy, zenetanár vezénylete alatt újból megkezdődik működését. A kitűnő együttes folytatni óhajta azt az áldásos munkásságot, amellyel a megszállás nehéz éve alatt soha meg nem alkuvó, bátor kiállással és példásan szép eredménytel szolgált a keresztény, magyar kultúrát. Csak kiválóan képzett, keresztény zenekari tagok jelentkezését kéri és várja dr. Tempfli István igazgató és Schmiadt Béla elnök. A zenekar első hangversenye műsorát a legnagyobb magyar mester 60. születésnapja emlékére tisztán Kodály Zoltán zenekari műveiből állítja össze.

Víz mint üzemanyag

Lisszabon. (St.) A „Diario de Lisboa” közli azt a szenzációs hírt, hogy egy portugál katonatisztnak korszakalkotó találmányával végleg sikerült az üzemanyag-problémát megoldania. A fiatal tiszt néhány kémikus segítségével olyan vegyszert állított elő, amelynek hozzáadásával a víz mindenféle motor hajtására alkalmasá válik. Ezt a titokzatos anyagot hidrolinra keresztelték. Ugyanezen a napon, ugyancsak a „Diario de Lisboa” egy másik, szintén igen fontos találmányról is beszámol és pedig a termolinak nevezett anyagról, amely viszont a petróleumnehézségek végleges megoldását helyezi kilátásba. Néhány cepp termolint hozzáadásával ugyanis a terpentint a lehető legjobb világítóanyaggá lehet várszolni. Az újság szerint mind a két új anyag forgalomba hozatala már csak egész rövid idő kérdése.

Pontos kiszolgálás

Szolid árak.

Fehérnemű üzem

megnyitása január hó 15-én. Hlatky Endre-u. I szám, II. em. Vállal női és férfi fehérnemű, valamint ágynemű készítését úgy saját mint hozott anyagokból. Urídivat üzletek részére bármilyen kényes ízlésnek megfelelő fehérneműket bedolgozásra vagy saját anyagokból is szolid áron kiszolgálók.

Szíves pártfogást kér

Dr. assy Kálmán

fehérnemű üzeme.

Telefon: 30-86.

Lift-járat

A közüzemek és a helyi önkormányzat

Irta: Dr. Paál Árpád

A gazdálkodásnak, a termelő és kereseti tevékenységnek nemcsak egyes magánszemélyek lehetnek az alanyai, hanem közjogi személyiségek is; így legfőképpen maga az állam, de helyhatósági területükön az egyes közgazdasági önkormányzatok is, mint a megye, a városok, a községek. Az ilyen közjogi személyiségek magángazdasági tevékenységének a formái az úgynevezett közüzemek. Közüzem például a városi államvasutak, vagy a posta intézménye, vagy az állami egyedárúságok (dohány, szesz, só) termelői és kereskedelmi szervezete, de még a Nemzeti Bank, vagy a Pénzügyi Központ is; helyi vonatkozásokban pedig a közüzemek legjellegzetesebb alakulatai a villamosítást és vizet szolgáltató városi és községi vállalatok, vagy községi melmok és szeszfeldők, vagy községi takarékpénztárak, vagy egy-egy egész megyére, illetve több községre kiterjedő közjóléti szövetségek, illetve legeltetési és öntözési társulatok.

A közüzemek tevékenysége nem mai keletű, de a korábbi gazdasági rendszerben minden feltűnés nélkül elfért és párhuzamosan haladt a magángazdasági tevékenységgel. Ami az állami közüzemeket illeti, azoknak bizonyos természetes megalapozottság adott, hogy olyan üzletágat vettek hatáskörükbe, melynek ellátását egy egész ország közérdeke kívánta, melyet tehát a szabadgazdálkodás korában se lehetett a magángazdasági verseny esetlegességeire bízni. Egészen különleges terület azonban az, amikor az egyes helyhatósági önkormányzatok látták jónak, hogy a maguk területén kizárólagosságot biztosítsanak maguknak bizonyos állandó jellegű gazdasági tevékenységre, vagy például a községi takarékpénztárak létesítése útján versenyre is keljenek a magángazdasági tevékenységgel. Ezek a helyhatósági megmozdulások és üzletszervezések az illető önkormányzatok sajátérdekű költségeinek a fedezését kívánták bővebbé és biztosabbá tenni, azonkívül pedig városrendezési, községfejlesztési és egyéb helyiérdekű feladatokat kívántak szolgálni.

A helyi önkormányzatoknak ez a közüzemekre törekvése megfelelt a magángazdaságok érdekeinek is, sőt nagyobb piacot, könnyebb közlekedési és versenyzési feltételeket megmozdított nekik. Nagyobb fogyasztói rétegeknek pedig könnyebb és olcsóbb ellátásokat tudott nyújtani mint amilyent egy-egy magánvállalkozás adhatott volna. A közélet szerveként működve, nyilvános ellenőrzés alatt állott, s így a gazdasági erkölcs követelményeinek is jobban meg tudott felelni. Tudott altruizmust, önzetlenséget is megvalósítani, mikor a gazdasági szabadversenynek az önzés volt a legfőbb törvénye. A meglévő közgazdasági és kereskedelemjogi szabályok közé is el tudott férni, mert alapításukat a felsőbb hatóságok is igyekeztek előmozdítani; sőt például a villamosítási és vízvezetéküzemeket a magántőkés nagyvállalatok is igen jó befektetésnek találták magukra nézve olyan módon, hogy

azok létesítéséhez a városok és községek alapító közreműködését megnyerjék.

Azóta a városok, sőt a nagy és kisebb községek is már a magántőke ilyen kezdeményezésének a gyámsága alól felszabadultak, s a létesített üzemek mindinkább az illető helyi önkormányzatok saját vállalataivá lettek. De beállott a gazdasági életben az a korszakforduló is, hogy az addigi szabadgazdálkodás helyébe már a multikori világháború elhozta a mindköttebb gazdálkodás állapotát, aztán a háború utáni világháború miatt a gazdasági élet állami irányítását is mindinkább rendszerré kellett tenni. Elkövetkezett az állami irányítású gazdálkodás korszaka, s benne még az állami tervgazdálkodások kényesere is. Az addigi állami közüzemekre nézve ez a fordulat természetesen nem hozhatott győngítő változást, sőt éppen erősítette azokat, hiszen gazdálkodás korszakfordulója nem jelentett még korszakfordulót se.

Azonban annál inkább kérdésessé vált az állam ilyen gazdasági vezénylő szerepével szemben a helyi önkormányzatok közüzemeinek a helyzete. Mennyiben maradnak urai ezeknek a közüzemeknek a helyi önkormányzatok, s mennyiben megy át a lényegbe vágó rendelkezés az állam kezébe, a központi kormányzat megítélési, szempontjai alá? Mennyiben lesz a központi kormányzat jóváhagyó és felügyeleti hatásköre olyan fejlődésűvé, hogy ne csak tagadással, vagy figyelmeztetéssel, de cselekvő beavatkozással is beleszóljon, irányítson, sőt vezessen a helyi önkormányzatok közüzemeiben? Ezek a kérdések mind időszerűvé váltak, mielőtt bekövetkezett az állami irányítás korszaka a gazdasági életben. Tehát jól meg kell különböztetnünk, hogy nem a közgazdasági legfelsőbb hatóságok jóváhagyási hatásköre miatt vált kérdésessé a helyi közüzemek önkormányzati rendszere, hanem a gazdasági életre bekövetkezett állami irányítás miatt.

Ebből következik, hogy éppen ez a korszakforduló szükségessé tette az önkormányzati és az állami hatáskör tisztázását a helyi közüzemek fölött. Fontos kérdés ez országos szempontból is, de a helyi közélet fejlődése szempontjából is. Országos szempontból közérdek, hogy a gazdasági élet állami irányítása mindenüvé kiterjedjen, mikor totális erőfeszítéseket és óriási anyagi megbirkózásokat kell végbevinnie az egész ország minden részének, minden vidékének, s így az egész országszervezetnek. Sem tultengő akarással, se alálankadt tehetetlenséggel nem szabad dolgoznia senkinek, hanem egységes lendület, fegyelmettel előmenetel mozdulataival, vagy megfizetett várakozásu mozdulatlansággal kell helytállanunk, vagy tovább haladnunk, illetve továbbhaladásra készülnünk. Viszont a helyi közélet fejlődésének a szempontja, hogy közüzemeink éppen

most, az országos erőfeszítések időpontjában erősebbek, gyorsabb akcióképességük legyenek, befektetésekkel is gyarapodjanak. Szükséges, hogy az egyéni gazdálkodások hiányait és önzéseit kiküszöböljék, alkalmazottaik szociális gondjait példamutatóan enyhítsék, s fenntartsák a közösségi hitet és bizalmat a helyi önkormányzat önszolgató erejében. Ha jól belenézünk ebbe a helyi érdekbe, végső vonatkozásban meglátjuk benne az országos érdeket is.

Országos és helyi szempontok ilyen történelmi jelentőségű találkozási van tehát a helyi önkormányzatok közüzemei kérdésében. Sokat lehetne arról is beszélni, s talán még alkalmunk lesz rá, hogy a tulajdonjog, a termelési jog, az üzletviteli jog tekintetében milyen nagy változások kilátásai mutatkoznak, melyek mind a magángazdálkodás átmenetét, népjóléti és népközösségi irányu átalakítását akarják. Ennek az átfejlődésnek is leghivatottabb közvetítője a helyi önkormányzatok közüzemi szervezeteiben mutatkozik; tehát nagy hivatás vár ezekre. Munkáskérdés megoldása, a szegény néprétegek gondjainak intézményes megnyugtatósa függ e hivatás teljesítésétől. Nagy távlatok ezek, melyek mind megvalósulhatnak, ha a helyi önkormányzatok gazdasági tevékenysége olyan öntudatos és olyan képességűvé tud lenni, hogy ezeket mind megbirja és önerejéből tudja megbírni. Tehát nem kis dologról van szó, mikor a helyi önkormányzatok közüzemeinek a rendjét kell megalapozni, s e rendszerezés érdekében tisztázni kell, vajjon a közüzemek fölött a központosító kormányzati akarat és a helyi önkormányzat között hogyan kell megosztani a hatásköröket.

Országos törvényünk a helyi önkormányzati közüzemekről nincsen. Mindössze a székesfővárosi közigazgatásáról szóló 1930. évi 18. cikkben, illetve az 1934. XII. törvényekben vannak bizonyos irányelvek megállapítva a közüzemekre, de persze csak a székesfővárosi közüzemekre. Aztán még az iparfejlesztésről szóló 1931. évi XXI. törvény cikk 34-ik szakasza ad olyan rendelkezést, mely már országos kiterjedéssel mondja, hogy a törvényhatósági vagy községi közüzemek létesítéséhez és kibővítéséhez helyügyminiszteri, iparügyi miniszteri és pénzügyminiszteri engedély szükséges. A közüzemek részletes szabályozására vonatkozóan nincs törvényünk. A kormány még további kiérlelődés szükségét látja e kérdésre nézve, s azért még a törvényhatóságok szabályrendeletalkotó tevékenységére bizza, hogy ebben a tekintetben a maguk szempontjait kifejezésre juttassák.

Nálunk, Nagyváradon is éppen most folyik a közüzemekről szóló szabályrendelet újalkotása. A közüzemek életképessége és fejlődésképesége nálunk is, mint az ország többi vidékén, biztató valóság. Hogy a további fejlődés lehetősége megmaradjon, az nemcsak helyi érdek, hanem a vidéki önkormányzatok egészséges föllendülésének az országos nagy ér-

deke. A közigazgatásnak a közgazdasági életbe való nagy és erőteljes bekapcsolódása függ tőle, s ezzel az, hogy maga a közgazdasági élet ne kiszákmányolója legyen a helyi társadalmaknak, hanem jóságos gondozója és fenntartója. Erről a vonatkozásról is lehet még mondani valónk. Most mindössze csak utalunk rá, hogy mennyi nagy helyi közérdek vár kielégítésre, s a helyi közérdek összessége mennyi országos közérdeket jelent. Mikor szabályrendeletet alkotunk, bizonyára átérzünk, hogy ez alkotás útján a helyi önkormányzat szempontjait minél erőteljesebben, minél előrelátóbban kell kifejtenünk. Mert ez az országkormányzatának is hasznos tájékoztatóul fog szolgálni, hogy a közüzemek fölötti hatáskört tekintetében az önkormányzati készséget gondosan számbavegye, s ennek a készségnek kellő részesedést adjon.

Kinevezések a forgalmi adóhivatalnál

A Hivatalos Lap közli: Dr. Benedek György forgalmi adóhivatali főosztályvezetőt a VIII. fizetési osztályba forgalmi adóhivatali tanácsosná, Lovass Sándor, Tankó Károly nagyváradi forgalmi adóhivatali I. osztályu tisztetket jelenlegi állomáshelyükön a IX. fizetési osztályba forgalmi adóhivatali főosztályba, Wirtz Ferenc, Czeglédy Ferenc nagyváradi forgalmi adóhivatali II. osztályu tisztetket a X. fizetési osztályba forgalmi adóhivatali I. osztályu tisztettké, Oláh Géza, Csédő Imre nagyváradi adóhivatali gyakornokokat a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű forgalmi adóhivatali II. osztályu tisztettké nevezték ki.

Ideiglenes minőségű forgalmi adóhivatali gyakornokok lettek a nagyváradi forgalmi adóhivatalnál: Bálint Tibor, Szilágyi Gyula, Zagon Sándor, Grohs Károly, Borbély Dezső, Józsa Zoltán, Polánszky Károly, Korb Géza, Diós Imre, Tóth Imre, Kocsis János, Sz. Molnár Imre, Bordás Tibor, Farkas János, Köhalmi József, Folbert Aladár, Busa József, Kovács Sándor, Bednár Lajos, Kárpáti Kálmán, Cséry Aladár, Licska Ferenc, Oncsik János, Borbás József, Snakovszky Sándor, Kovács József, Kávássy József, Nagy József.

Ne süssenek piszkos héju, elégett kenyeret a pékek

A közellátásügyi miniszter a sütőiparértelnek beküldte egy tápszergyári tisztviselő headványát és felhívta az abban foglaltak megfontolására a sütőiparosok figyelmét. Egyes sütőüzemekből olyan kenyerek kerülnek ki, amelyek a sütőkemence alján lévő hamutól és portól piszkosak, mások teljesen el vannak égve, úgy, hogy a közönség kénytelen az ilyen piszkos, túlsütés miatt elégett kenyér héját levágni. A mai szűkös adagolási rendszer mellett ez nemzetgazdaságilag is nagy károsodást jelent, de érzékenyen érinti a fogyasztókat is, mert éppen a kenyér legizletesebb, legtáplálóbb részét kell nélkülözni. A javaslat szerint rendeltetleg kell kötelezni a sütőiparosokat, hogy a kenyér előállításánál, főleg a sütésnél nagyobb elővigyázatosságot tanúsítsanak, tartsák tisztán a kemencéket. (Magyar Tudósító.)

Husz magyar honvéd rohamra indul három szovjet bunker ellen

Igy oldanak meg emberfeletti feladatokat katonáink a keleti fronton

A magyar és német hadi-jelentés mostanában többször tett említést sikeres magyar rohamvállalkozásokról. Tudósítónk most egy ilyen vállalkozásról számol be olvasóinknak. (Szerk.)

Este van. Donmenti állásaink jelett teleképpel jelenik meg a hold. Hó és holdvilág majdnem teljes nappali megvilágításba öltözteti a tájat. Meddig a szem ellát, schol semmi mozgás... Végtelen fehérség borítja a földet és bódítja a lelket... Honvédeink nem zavarják mozgásukkal a táj döbbenetes összhangját, mert ruhájukat hóképeny leplezi.

A századparancsnokságon 20 ember gyülekezik. Mind a husz tisztos. Vezetőjük Sz... hadnagy. Önkéntes jelentkezőkből áll ez a különleges feladattal megbízott rohamjárőr. Ezen a vonalszakaszon most első ízben kerül alkalmazásra ilyen járőr.

Eligazítást kap a hadnagy... Térkép fölé hajolva adja ki utasításait a zászlóaljparancsnok... Aztán csillogó szemekkel tisztelag a fiatal hadnagy és a futóárókban készenlétben álló legényei elé lép. Szoborszerűen állnak a komoly útra induló tisztosok... Ruházatuk élesen rajzolódik a futóárók falára. Fejükön fehér, elől, hátul és kétoldalt lehajtható irhasapkák. Felsőtestükön ugyancsak fehér irhamellény. Nadrágjuk felett fehér alsónadrág. Felszerelésük: géppisztoly és kézigránát. Így ebben a terephez simuló öltözetben indulnak útjukra a fehér táj fehér kísérteit. Gyors egymásutánban olvadnak össze a tereppel...

Mindenki pontosan ismeri feladatát

Feladatukkal mindannyian tisztában vannak. Pontosan tudják, hogy melyik terepvonalat milyen szakaszán áll ellenséges kiserőd, merre néznek a lörések, hol van a kijárat...

A vörös kiserődök másait pontosan megépítették néhány kilométerre az arcvonal mögött a mieink és jól elgondolt, minden eshetőségre kiterjedő terv alapján begyakorolták a vállalkozás mozzanatait.

Szétosztott csoportban, de egymással szoros látóérinkezésben halad kitűzött célja felé rohamjárőrünk. Feladata szerint észrevétlenül, lopva kell áthaladni az előretolt ellenséges tábori őrsők vonalán, hogy meglepetésszerűen lép-hessen fel a nappal sokat okvetetlenkedő földerődökkel szemben. Ezeket kell megsemmisíteni.

Macskamódra, pontosan kiszámított mozdulatokkal dolgozik a rohamjárőr... Csípős, hideg szél fúj, majd egyenként, kuszva közelednek honvédeink a cél felé... Nehéz, farsztó dolog ez, de nincs válogatás... Egyetlen módja a sikernek... A türelem, a kitartás a legkitűnőbb harci módszer.

Már csak ötszáz... négyszáz... háromszáz... kétszáz... százötven... nyolcvan... ötven lépésre vannak a földerődök... Pillanatig egyvonalban lapul a járőr... Még lélegzetet sem lehet hallani, pedig keményen dolgozik a tüdő és szív... Aztán magasba repül a

parancsnok balkeze s a következő másodpercben hetes csoportokban rohamnak a földerődök felé katonáink... Géppisztolyaik lövésre készen, minden kézben kézigránát...

Most már „ébrednek” és kapkodnak a vörösök is... A tábori őrs jelez. Elkészt... Első kézigránátaink már ott robbannak a bunkerekben... A kijáratokat géppisztolyaink csöve zárja le. Aki kilép és ellenáll, a halál fia...

Pontosan dolgoznak a legények... Gondosan, vigyázva kicsavarják a kézigránát biztosító spirálját s a vízszintes helyzetben lévő kézigránátot ügyesen ejtik be a földerőd lőrésén... Még esés közben robban a gránát... Veszedelemes „játék” ez, de biztos...

„Ordít, bömböl, ugat és vonaglik minden...”

Pokollá változik a táj... A még előbb csendes vidék ordít, bömböl, ugat és vonaglik... Tűzörségünk és gyalogságunk nehézfegyverei, tüzgépei zárótűzzel támogatják rohamjárőrünk munkáját. A „tetszínhelyre” nem szabad, de nem is lehet segítséget hozni... Ott elszántan, bátran s hűl a gondos és lel-

küismeretes gyakorlatoknak, valóságos otthoniassággal dolgozik a rohamjárőr... Parancs szerint mind a három bunkert fel kell robbantani, hasznavehetetlenné kell tenni... Kézigránát, kézigránátot ér, miközben a vörös aknavetők is ugatni kezdenek... Kegyetlenül verik a Don vonalát. Nemi ismerik a helyzetet, Bizonyosan nagyobb támadást teteleznék fel...

Az utolsó „simitásokat” komoly, szakszerűen készített nyújtott-töltetek végzik el... Levegőbe emelkednek a bunkerok... Itt már nem lehet telelésre alkalmas tanyát verni. Tüzgépeink gondja, hogy ne lehessen őket kijavítani.

Az egyik földerőd mellett három reszkető muszka feltartott kézzel várja további sarsát... Intésre megindulnak a járőr előtt.

A feladatot megoldotta a járőr. Egyik tizedes balkarjából szivárog a vér. Mindenkégyütt van. Gyors egymásutánban háromszor lendül a parancsnok keze, mire a járőr futólépésben elindul... Sz... hadnagy harmadmagával fedezi a visszavonulást... Sipolnak a pusztagolyók... A fűzesben kisebb, nagyobb távolságokban aknavető lövedékek robbannak... Járőrünk jócsapason ha-

lad... Egyszer-egyszer le kell feküdni, de veszteség nélkül, szinte egyszerre emelkedik fel újból az elszánt csoport és rohan célja felé...

Veszteség nélkül sikerült a vállalkozás

Lihelve, holtfáradtan érnek futóárkainkba katonáink. A bajtársak ölelik, csókolják egymást... Zárótűzünk megtette a feladatát: veszteség nélkül, egyetlen egészen könnyű sebesüléssel tört vissza sikeres vállalkozásáról rohamjárőrünk. A vörös szörnynek három „kényes” fogát bevették... Foglyok vallomása szerint a középső bunkerben 21, a két szélsőben pedig 14-14 vörös katona volt... Három fogoly esett... Visszamenekülni nem lehetett...

— Apró, de kemény pörölycsapások ezek a szemben álló nagy ellenségen... — magyarázza a parancsnok. — Zavar, nyugtalanság előidézésére alkalmasok. Ma itt, holnap amott ütünk egyet, csiklandozzuk a medvét, hogy ne érezze magát biztonságban... Aztán nyitva tartjuk a szemünket, hogy az előnyös terepszakaszon épített és szerencsésen felrobbantott földerődöket ne tudják újraépíteni a bolsik...

Halottápadtan reszket a három fogoly: egy 46 éves tanító, egy 38 éves ács és egy 22 éves lakatos, miközben a parancsnok sorba kezeti fog a járőr bajtaival és megdicséri őket: mindannyian magyar honvédhez illő módon teljesítették kötelességüket. A fogságba esett vörösök arcán látszik: végőrájuk elérkezését sejtik. Leírhatatlan mosolyra torzul az arcuk; amikor ehelyett cigarettával kínálják és fekvőhelyet adnak nekik... Reggel kísérik őket tovább.

Ferenéz Gyárfás, hadapródörmeister.

Amerikai támaszpont lett Libéria, a néger operett állam

— Tudnak-e államot szervezni és vezetni a feketék? —

Berlin, a Magyar Lapok munkatársától. Roosevelt egyik legutóbbi kalóz támadásának Libéria, az afrikai néger szabadállam önállósága esett áldozatul. Az Egyesült Államok elnökének messzemenő tervei szerint ebből a nyugati támaszpontból kiindulva akar-nak egy, a Csád-tó érintésével egész Afrikán keresztül, Szudánig húzó záróvonalat létesíteni. A még további tervek szerint pedig, ugyancsak ezen a vonalon, ezen az óriási kerülőúton logják megépíteni az afrikai „burmai utat”, amely az Egyiptom felé irányuló utánpótlásnak biztosítását lesz hivatalos ellátni.

A legújabb kor történelmének valóban „sorsiróniája”, hogy az Egyesült Államok expedíciós hadteste éppen Monroviában, Libériának Monroe-ról, a híres amerikai köztársasági elnökről elnevezett fővárosában szállt partra, élénk bizonyítékul annak, hogy a nagy elnök örökérvényű igazságát, a Monroe elvet, a legjobb lanácsot, amelyet az Egyesült Államoknak valaha is adott, az utód már semmibe sem veszi.

Az angol Siera Leone és a francia birtokban lévő „Elefántcsont-part” között, melynek csücske, Kelet-Afrika „orra” alatt már egészen délnek fordul, terül el Libéria, az egyetlen nemzetközileg elismert néger köztársaság, mely körülbelül fele olyan nagy, mint Magyarország, lakosságának száma azonban csak kevéssel

haladja meg Budapest lakosságának számát. Az uralkodóréteget az Amerikából onnakején bevándorolt amerikai néger utódai képezik. Számuk körülbelül 20 ezerre tehető. A lakosság túlnyomó többsége, legnagyobb részét mohamedán vallású vagy még ma is pogány, apró népértörzsekből áll.

Itt ezeken a mongrove bokrokkal benőtt és a zugó hullámok szabad prédájául szolgáló lapos partokon egy amerikai gyarmatosító társaság 1822-ben 30 felszabadított néger rabszolgaszolgálatot tett partra. Ez a harminc család, Libéria „szine-java”, az elmúlt, több mint egy évszázad alatt körülbelül 20 ezer főre szaporodott. 1847. óta Libéria önálló ország. Ez az ország azonban, mint ahogyan egy híres amerikai író mondja: „Sokaknak okozott szívfájdalmat és keserű csalódást azok közül a becsületreméltó férfiak és asszonyok közül, akik világ-megjavító igyekezetükben pénzt bocsájtottak rendelkezésre annak a szép tervnek a megvalósítása céljából, hogy a feketéket szabad polgárokként ösapáik földjére visszatelepítsék”.

Ez a furcsa és nem éppen szerencsés kézzel összetakolt állam, ahol az aránylag kisszámú „amerikai néger-tek” közel kétmillió benszüllöttön próbálnak uralkodni a trópusi gazdálkodás rendkívül alkalmas körülményei ellenére sem tudott alapján véve

ugyszólván semmi eredményt elérni. A gazdagon előforduló lalajkinsek feltárása érdekében eddig éppen ugy majdnem semmit sem tettek mint az ország egyébkénti termelőképességének fokozására. Az ország legnagyobb része még ma is a térképek fahér lottal jelzett területei közé tartozik.

Az államhatálat teljesen a négeri kormány, illetőleg a négy évre megválasztott elnök és a népképviselői alapon választott képviselőház valamint szenátus gyakorolják, kivétel nélkül — és ez igen jellemző — a legfelsőbb pénzügyi közigazgatás képez, mely egy amerikai hivatalnok kezében van. A rabszolgaságot az 1847. évi alkotmány megszüntette mindazonáltal, ha más elnevezés alatt is, mint például kényszermunka stb. még ma is avik. Az 1914-13-as világháború ar Libéria is ellenségeink közé számított, amennyiben annak rendje és módja szerint hadat üzent a központi hatalmaknak. (St.)

Pörtoljuk
a keresztény
kereskedelmet

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI ORZSÓ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évré 38.40.
 félévré 19.20, egy órára 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekszámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

UTÁNBIZTOSÍTASSAL FELEMELHETI- biztositásainak összegét a mai tényleges értékre: **ELŐRELÁTÁS BIZTOSÁGOT NYUIT!** Az 1857-ben alapított legrégebb magyar biztosító magánvállalat, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság készséggel szolgál felvilágosítással mindenféle biztosításra vonatkozólag. Helyen: Szent László-tér 2.

Budapestre utazik a polgármester. Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soóé István polgármester a tárcaközi bizottság tanácskozásaira. vasárnap este Budapestre utazik. Előreláthatólag a jövő hét közepén tér vissza.

KINEVEZÉS A FÖLDMÉRÉSI HIVATALNÁL. A Hivatalos Lap közli: Szabó János nagyvárad ideiglenes minőségű földmérési segédtitkár a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű földmérési tiszté neveztek ki.

Dr. Lintner Béla kinevezett állandó román tolmács a törvényszéken. Nagyvárad. Saját tud. Az igazságügyminiszter a legutóbbi kinevezések során dr. Lintner Béla nagyvárad ügyvédet állandó román tolmácsnak a nagyvárad törvényszékhez kinevezte.

NSE-tea

vasárnap délután az Ujságíró Otthonban

Kinevezések a Társadalombiztosító-nál. A belügyminiszter az OTI-nál Heid Sándor nagyvárad segédfogalmazót, fogalmazóvá, Szilágyi Aladár biztosítási segédellenőrt biztosítási ellenőrré, Benzke József, Requinyi Paula, Kocsis László nagyvárad számtisztkeket szárm. ellenőrré, Szilágyi József nagyvárad számvakornokot ideiglenes számtiszté kinevezte.

FODRÁSZIPAROSOK FIGYELMÉBE. Nagy Jenő kartársunk f. hó 8-án elhalt. Temetése vasárnap (10-én), d. n. 3 órakor lesz a Rulikovezky-temető kápolnájából. Felkérjük kartársainkat, hogy azon teljes számban megjelenjen szíveskedjenek. Az elnökség.

Kinevezések a gazdasági felügyelő-ségnél. A Hivatalos Lap közli: Piacsek András és dr. Gency Zsolt gazdasági felügyelőket magyar királyi gazdasági főfelügyelőkké a VI. fizetési osztályba kineveztek.

NÉMA BÁL. A nagyvárad római katolikus egyházközség Karitászi szakosztálya az idei farsangon is megrendezi a néma bált. A meghívókat a közeli napokban szétküldik. Felhívjuk a néma bábra, mely a szegények ügyét szolgálja, a keresztény társadalom figyelmét.

MEGHALT TESLA MIKLÓS. Lisszabon. (MTI.) A Stefani jelenti: Newyorkból közlik: Tesla Miklós, a világhírű elektrotechnikus, a nagy feltaláló 86 éves korában meghalt. Mérnöki működését Budapesten a Ganz-gyárban kezdte.

A NAGYVÁRADI MAGYAR GÖRÖG-KELETI EGYHÁZ vasárnap, f. hó 10-én d. e. 10 órakor a közközház udvarán lévő templomában magyarnyelvű istentiszteletet tart. Prédikál Suhaj Sándor görögkeleti magyar lelkész. Istentisztelet előtt a szentgyónás is elvégezhető.

Kinevezések a vízügyi szolgálat mérnöki szakán. A Hivatalos Lap közli: Kuster Tibor (Nagyvárad) királyi segédmérnököt királyi mérnökké, Főris Gyula (Nagyvárad) kir. segédmérnököt királyi mérnökké neveztek ki.

Kinevezések a vámszaki tisztikarban. A Hivatalos Lap közli: Csibye Odon vámszaki tanácsosi címmel és jelleggel felruházott nagyvárad vámszaki felügyelőt a VII. fizetési osztályba vámszaki tanácsosná, Kormos József nagyvárad vámszaki II. osztály tisztet a X. fizetési osztályba vámszaki I. osztályu tiszté neveztek ki.

ELJEGYZÉS. Steiger Boldizsár MÁV. főintéző leányát, Ducit eljegyezte Hegedüs László m. kir. alezredes fia. László.

Modern BUTOR ocsón kapható MEZEINÉL. Szabadság-utca 12. és Szacsavay-utca 48. Hálók, kombináltsozok előszobák, konyhák.

KINEVEZÉS A DOHÁNYBEVÁLTÓI HIVATALNÁL. A Hivatalos Lap közli: Horváth Lajost, az érmihályfalvai dohánybevaltó hivatal vezetésével megbízott m. kir. dohánybevaltó főtisztet m. kir. dohányjövédéki felügyelővé neveztek ki a VIII. fizetési osztályba.

Halálozás. Tátray Sándor életének 78-ik évében hosszas szenvedés után meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Rulikovezky-temető Steinberger-kápolnájából.

KINEVEZÉSEK A PÉNZÜGYŐRSÉGNÉL. A Hivatalos Lap közli: Hegedüs Géza székelyhidi pénzügyőri biztost a IX. fizetési osztályba pénzügyőri főbiztossá, Mecseki János zilahi pénzügyőri szemlést a X. fizetési osztályba pénzügyőri biztossá neveztek ki.

ELJEGYZÉSI HIR. Dr. Zárug Lajos és Stefány Erzsébet eljegyezték egymást. Minden külön értesítés helyett.

Pannónia-étterem

ujra megnyit

Igazgatói címet kapott Tarján Kristóf nagyvárad tanár. A MTI jelenti: A Kormányzó a kultuszminiszter előterjesztésére Tarján Kristóf nagyvárad gimnáziumi rendes tanárnak az igazgatói címet adományozta.

Kinevezések a gazdasági szakoktató-lásnál. A Hivatalos Lap közli: Ince István Pál (Székelyhid) ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági segédtanárt m. kir. gazdasági tanárrá, Stefaich József okl. gazdát (Nagyvárad) ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági segédtanárrá, Alexy Julia (Berettyóújfalú), Bagó Erzsébet (Berettyóújfalú) ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági helyettes-tanárnokot m. kir. gazdasági segéd-tanárnokké neveztek ki.

A nagyvárad Ipartestület a hadba-vonult iparosok családtagjainak segélye-zése céljából, a most újjalakított ezék-háza nagy termében 1943. január 17-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel mű-soros teadélutánt rendez Losonczy Gá-bor rendezésében. Az ipartestület tag-jait és az iparosok barátait szeretettel hívja a rendezőség a kedves műsoros délutánra, mely este 11 óráig fog tar-tani.

TÖBB, MINT 1500 AMATŐR CSIL-LAGÁSA VAN A CSEH PROTEKTO-RÁTUSNAK. (St) Prága. A csehorszá-gi csillagászati társaság most megtartott 25 éves jubileuma alkalmából hozták nyilvánosságra, hogy a társaság 1500 rendes tagot számlál. Miután egészen bizonyos, hogy a társaság nem öleli fel az ország valamennyi amatőr asztroló-gusát, ezek száma kétségtelenül megha-ladja az 1500-at is. A tagok közül több száz rendelkezik saját meszelató beren-dezőekkel. Igen sokan vannak közöt-tük, akiknek magánmunkássága és ennek során eszközölt mérései a prágai egye-tem tudományos munkájának igen lé-nyeges kiegészítésül szolgáltak.

NSE-tea
 vasárnap délután az Ujságíró Otthonban

Arab-angolszász összejövetés Casa-blancában. Vichyből jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Casa-blancában az arabok és az angolszász katonák összetűztek. Két angolszász katona életét veszítette.

Gyógyhaskötőre van szüksége?
 Olyant, mely rázásmentesen tart és nem csúszik fel:
Kováts Sándorné
 fűzőspecialistánál rendelhet.
 Szent Gellért-u. 10. Nilgess-telep. Repülő hidon át.

Nagyvárad thj. város adóhivatalától

Árverési hirdetés

Alulírott városi végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a nagyvárad forgalmi adóhivatalnál kimutatott for-galmi adóhátralék fejében lefoglalt és a városi közraktárba beszállított ingó-ságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet értelmében a 67-69. §. alapján az **első árverést** 1943. év január hó 15. napján délelőtt 11 órára, a **második árverést** 1943. év január hó 22. napján délelőtt 11 órára a városi raktárban ezennel kitűzöm.

- Árverési feltételek:**
1. Az első árverésen az egyes ingósá-gok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromne-gyed része erejéig tesznek vételi aján-latot.
 2. A második árverésen azonban az ingóságok a becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
 3. Az árverés megtartása, vagy meg-kísérlése esetén a behajtási illeték 80/o
 4. A vételárat azonnal és készpénzben kell kifizetni.
- Nagyvárad, 1942. év január hó 8-án.
MESTER MIHALY,
 végrehajtó.
 A kiadmány hitelül: Molnár kiadó.

NSE-tea
 vasárnap délután az Ujságíró Otthonban

Nagyvárad thj. város adóhivatalától

Árverési hirdetés

Alulírott városi végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a nagyvárad forgalmi adóhivatalnál kimutatott for-galmi adóhátralék fejében lefoglalt és a városi közraktárba beszállított ingó-ságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet értelmében a 67-69. §. alapján az **első árverést** 1943. év január hó 15. napján délelőtt 11 órára, a **második árverést** 1943. év január hó 22. napján délelőtt 11 órára a városi raktárban ezennel kitűzöm.

- Árverési feltételek:**
1. Az első árverésen az egyes ingósá-gok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromne-gyed része erejéig tesznek vételi aján-latot.
 2. A második árverésen azonban az ingóságok a becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
 3. Az árverés megtartása, vagy meg-kísérlése esetén a behajtási illeték 80/o
 4. A vételárat azonnal és készpénzben kell kifizetni.
- Nagyvárad, 1942. év január hó 8-án.
MESTER MIHALY,
 végrehajtó.
 Kiadmány hitelül: Molnár adóhiva-tali kezelő.

Kávészakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

Váradi néni szép családja boldog az új lakásban

Várják tavaszra a Kormányzó Urat a Horthy István-telep lakói

Nagyvárad, január hó.

A villamoson ismerkedtem meg Váradi nénnivel. Feltűnt a zsútolt kocsi-ban derűs, mosolygós arcával és szolgálókészségével, amint mindenkinek segíteni akart. Pedig neki is kosara és hatalmas csomagja lapult a pad alatt. Mint később kiderült, 20 kg. krumplit vitt a piacról. Reggeltől mostanáig állt érte a sorban. Délután három óra körül járt akkor az idő.

Ilyen derűsen megalkudni tudó csak az lehet, aki sok gyermeket nevelt fel! — villant át az agyamon és erős vágyat éreztem, hogy szóba álljak a nénnivel. A Bémer-teren megszállítottam és a Közkórház felé már sok mindent tudtam róla. Azt is, hogy elégedett, boldog lélek tizenkét gyermeket hozott a világra, nyolc él belőlük. Van egy nős fia, két asszony lánya és három „onokája”. Mind a három fiu. Beteg életében még nem volt, pedig jóval túl van az ötvenen. Ez látszik is sima arcán, mosolygós száján.

— Mondta is a főorvos ur, amikor most megvizsgált mindannyiunkat — folytatta — nem látott még ilyen egészséges öregasszonyt. Mert tetszik tudni, most mikor az Oncsa-házat kaptuk, orvosi vizsgálaton is átestünk

„Aztán biztosan tessék ám eljönni!”

Kaptam a szót. Régi vágyam volt, hogy megtekintsem ezeket a sokgyermekes családoknak épült hajlékokat. Bemondtam hát magam egy látogatásra, Váradi néni örömmel vállalta a vendéget. Még utánam is szót a villamos lépcsőjéről:

— Aztán biztosan tessék ám eljönni, a tizennégyesben lakunk!

Friss, csipős hidegben indultunk utunk egyik ünnepnapon. Lábunk alatt vígan ropogott a hó, amint a két vasúti hid alatt áthaladva, jobbra bekanyarodtunk a Püspökibe vezető útról. Csipős szél fujt az arcunkba, a nap éppen lenyugodni készült. Messziről látszottak a csinos, egyforma házacskák. Olyan csinosak és aprók voltak így messziről, mint valami cukorból készült mesebéli játékpalaták. Amint közeledtünk, a házak is valódiakká nőttek és körülöttünk barna léckerítések és apró gyümölcsfák aludtak a hó alatt. Sehol egy teremtet lélek nem mozdult, csak a kémények pipáltak barátságosan és fényes ablakszemek hívogattak befelé. Megkerestük a tizennégyes számot. A középső sorban a legutolsó ház.

Boldog család, sok apró magyar a tiszta lakásban

Belépésünket gyermekszírás köszöntötte. Csinos menyecske kéthónapos legénykét csitítgatott. Az egyik menyecske volt, a legkisebb unokával, barnaszemű, pufók kislival. Váradi néni nem volt otthon. A család fő a sarokban pipázott. Tisztes öszbajuszú öreg munkásember. Két szőszke kisleány, a leventefiu, a nyolc éves Jancsi és az asszonyka férje, keménykötésű szakaszvezető, voltak még otthon. Kérésre megmutatták az egész házat. Nagy háromablakos, világos szoba alkóvokkal, úgy, hogy tulaj-

donképpen három szobának felel meg. Tágas konyha, a kis előszobából nyílnak a mellékhelyiségek. Szép rend és tisztaság mindenütt. Az ajtókon, alig száradt meg a festék, a padló hófehérre surolva. Minden sarokban ágy. A népes családnak sok fekvőhely kell! A kis pólásnak egy kis teknőben vetettek puha, meleg ágyacskát.

„Ez száraz, eg széséges és a miénk!”

Sokat akarok kérdezni, de mindenre egyszerre akarnak felelni, alig értjük meg egymást. Kérdezem: örülnek-e a szép új háznak? Erre aztán kitör az általános lelkesedés. Még Váradi bácsi is kivette a pipát a szájából és ragyogó szemekkel mondta:

— Nagy családdal nem lehetett kérem sehol lakást kapni. Szinte csoda, hogy a gyerekek el nem pusztultak a vizes, egészségtelen odokban. De ez száraz, egészséges és a miénk.

Csak úgy nevetett az arca, amint visszaült előbbi helyére, hogy folytassam.

sa, amit abbahagyott.

— A tavasszal eljön a Kormányzó Ur és személyesen avatja fel a telepet. Horthy István-telep lesz a neve — dicsekedett felbátorodva a kis Kati. Okoszemű, szőke leányka, a legkisebb Váradi gyerek. Mindenki akart mondani és mutatni valamit, de sajnos, az idő rohant, féltünk, hogy ránkötődtek. Hosszú út van még a villamos végállomásig. A katoná vő még megmutatja a kertet, a közös kútát. Aztán elköszönünk. Kikisérnek a kapuig.

Sok hismagyar várja tavaszra a Kormányzó Urat

A sarokról visszanezünk. Tavasszal lesz majd szép itt, ha a kerítések mellett violák nyílnak még mályvák és a kis utca csendjét felveri a Katicák, Jancsik és Pisták kacagása.

„Ispiláng, ispiláng, ispilángi rózsá”. Lesz hol kifordulni, hancurozni a sok kis magyarnak. Szigorú háziurak, há-

zsártos házmesternék nem fogják eltiltani őket a napsugártól.

Hat-nyolc éves kisleány igyekszik haza. Nagyon siet.

— Hová, háová, te kisleány? — kérdezzük.

— Haza megyek. A hármásban lakunk.

— Hányan vagytok testvérek?

— Nyolcan. Öt leány és három fiu. Én vagyok az ötödik.

Szabó Ilonkának hívják, szépen köszön és szalad haza.

Gyors számvetést csinálunk. Húsz ház van. Ha mindegyikben nyolc gyerek, az 160 kismagyar.

A Kormányzó Urnak biztosan öröme lesz bennük, ha eljön a tavasszal. Bár csak sok, sok ilyen kicsi fészek épülne szerte az országban, ahol érték a gyerek. Ahol minden új kis élet öröm, minden dobogó szivecske pénzt ér, segíti kifizetni a házat, letörleszti az adósságot. Ha minden magyar gyermek ilyen derűs kis hajlékból indulhatna az életbe, akkor börtön, toloncház és más ilyen szomorú épület, talán nem is kellene.

Mégegyszer visszanezünk, mielőtt az országutra letérnénk. Lassan kigyulnak az ablakok, sorban, egymás után, mert már erősen alkonyodik. Utamos lépteink alatt vígan ropog a hó.

Ujházné Tóth Mária.

Közel 3000 kilométeres autóműút építését tervezik hárommilliárd pengő költséggel

Tíz évre irányozták elő a nagyszabású munkálatokat. Ideiglenesen csak 13 méter széles lesz az út

Vitéz Vásárhelyi Boldizsár kereskedelmi minisztériumi műszaki főtanácsos érdekes tanulmányban hozta nyilvánosságra azokat a nagyszabású terveket, amelyek a magyarországi autóműút kiépítésére vonatkoznak. A tanulmány szerint öt főútvonal építése van tervbevéve, amelyek a következők:

Az első számú autóműút Budapestről nyugatra Bánhida-Kisbér-Hegyeshalom vonalra vezet az ország határáig. Miután ez az autóműút a kiépítés alatt álló német Autóbahnhöz kapcsolódhat, az átmenőforgalom szempontjából ez a legfontosabb. Hossza a Budapest körül építendő autóműút-körpálya kiágazásától számítva 156 kilométer.

A második számú főútvonal Budapestről északi irányba vezet és Vác-Balassagyarmat-Losonc érintésével jut el az ország határáig. Ez az útvonal a Szlovákián átvezető kapcsolat kiépítésével a Krakó felé irányuló átmenő forgalom lebonyolítását célozza. Hossza 95 kilométer.

A harmadik számú útvonal Budapestről keleti irányba vezet és Jászapáti-Debrecen-Szatmárnémeti-Dés-Kolozsvár irányában haladva jut el az ország határáig. Hossza 962 kilométer. Ebből az útvonalból három mellékút ágazik ki. Az első 268 kilométer hosszúságban Sátoraljaihegy-Ungvár és Nagyberézna érintésével Lemberg felé, a másik 157 kilométer hosszúságban Máramarosziget-Körösmező irányában az ország határáig és onnan Kíev felé, míg a harmadik Délnél kiágazva, 190 kilométer hosszúságban Szászrégen-Borszék felé halad, majd a tölgyesi szoroson éri el az ország határáit. Ez a mellékút a román csatlakozó út elkészülése után az Odesz-

sa felé irányuló átmenő forgalmat hivatott lebonyolítani.

A negyedik számú útvonal Budapestről déli irányba halad és Kiskunhalas-Szabadka-Ujvidék irányában éri el az országhatárt. Hossza 252 kilométer. Ebből az útvonalból ágazik ki Kiskunhalasnál a Szeged-Makó érintésével a határra vezető 105 kilométeres út, amely Arad felé közvetíti a forgalmat, viszont ebből a mellékútból egy rövid, két kilo-

méteres út ágazik ki Apátfalvánál és Temesvár felé halad.

Az ötödik számú útvonal Budapestről délnyugati irányban Sárkeresztúr-Tab-Marcali-Nagykanizsa felé haladva jut el az országhatárig és hosszúsága 250 kilométer. Ennek az útvonalnak a Trieszthe irányuló forgalom lebonyolítása a feladata. Drávavásárhelynél egy leágazás vezetne Zágráb irányába, háromkilométer hosszúságban.

2056 kilométer lesz a Budapestről kiinduló műutak hossza

Ilyenfaján a Budapestről kiinduló autóműutak hossza a főváros körül tervezett 96 kilométeres körútvonallal együtt 2056 kilométert ténne ki. Ezenkívül további hat tranzverzális út építése van tervbevéve összesen 839 kilométer hosszúságban. Ezek Budapestről sugárirányban szerteágazó főútvonalak összeköttetését biztosítanák és főleg a helyi gépjárműforgalom érdekeit fogják szolgálni. A tervezett tranzverzális összekötő utak a következők:

Sátoraljaihegy-Kassa irányában Varsó felé 56 kilométer hosszúságban.

Szatmárnémeti-Fehérgyarmat-Kisvárdasátoraljaihegy irányában 112 kilométer hosszúságban.

Szeged-Hódmezővásárhely-Békéscsaba-Nagyvárad-Szatmárnémeti érintésével 287 kilométer hosszúságban.

Szabadka-Szeged irányában 43 kilométer hosszúságban.

Marcali-Kaposvár-Pécs-Baja-Szabadka között 186 kilométer hosszúságban.

Keszthely-Sümeg-Sárvár-Sopron irányában 155 kilométer hosszúságban.

A tervezet szerint kétféle megoldással hajtható végre a nagyszabású útünetke-

zés. A végleges útszélesség 21 méter lenne, ideiglenesen költségkímélés szempontjából azonban csak 13 méter szélesre építenék az úttesteket. Az ideiglenes megoldás esetén 1737 millió pengőbe, a végleges szelvény megépítésénél 2895 millió pengőbe kerülne az összesen 2895 kilométernyi autóműút építése. A keskenyebb út tehát kilométerenként 600.000, a végleges szélességű pedig kilométerenként egymillióba kerülne. Az építési programot tíz évre irányozták elő. (Magy. Tud.)

Szolgalatos gyógyszerárak:

Barla és Zsigmondovics Aranykereszt. Teleki-utca 2. telefon 16-32.

Dr. Rátz Rudolf Korona gyógyszer-tár. Hitler-u. 1., telefon 13-76.

Sebestyén A. Dianna gyógyszer-tár. Gilyányi-u. 17., telefon 22-57.

Dr. Raáber A. Szent István gyógy-szertár. Mikszáth-u.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombath reggelig tart.

Január 17-én az NMK-Törekvés bemutató birkozó versenyt rendez a Levente Egyesülettel

Az NMK-Törekvés birkozó-északos-tályának elkészült a birkozó szőnyegek és megindulhattak a rendezés edzéseik. A kitűnő együttes olyan jó formában van, hogy január 17-re kihívta a helybeli Levente Egyesület birkozóit egy bemutató mérkőzésre. A mérkőzést az NMK nagytermében tartják meg. Előreláthatólag igen nagy érdeklődést fog kiváltani a nagyszerű birkozó program.

A nagyvárad kir. törvényszék.
P. 8039—1942. sz.

Idéző hirdetmény

A nagyvárad kir. törvényszék közöli, hogy Konrád Jánosné sz. Kics Juliánna felpereaznak Andor Flórián és társai alperesek ellen adásvételi szerződés hatálytalansága stb. iránt indított perében a perfelvételre határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1943 évi február hó 3. napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében (Széchenyi-tér 14. I. em. 58 ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyezsersmind pedig Andor Flórián volt adóügyi perceptor, alperes részére — ügygondnokul dr. Krajnik Sándor ügyvédet (lakik Nagyváradon) nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperest, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenjen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni. Nagyvárad, 1942 évi december hó 30. napján.

Dr. Horváthy József sk.
kir. tszéki bíró.

A kiadmány hitelül: Olvashatatlan aláírás, s. hivatali tisztviselő.

A nagyvárad kir. törvényszék.
P. 12539/5—1942. sz.

Idéző hirdetmény

A nagyvárad kir. törvényszék közöli, hogy Nagyvárad thj. város kérelmezőnek Voncz József és társai panaszlottaknak kárenyhítés iránt indított perében a bíróság a perfelvételre és érdemleges tárgyalásá-határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1943 évi január hó 30. napján délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében, (Széchenyi-tér 14. I. em. 74 ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyezsersmind pedig Voncz József és neje Ferencz Anna panaszlottak részére — kik ismeretlen helyen tartózkodnak, ügygondnokul dr. Popity Pános ügyvédet (lakik Nagyvárad) nevezte ki.

A bíróság felhívja panaszlottakat, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenjenek meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyettük eljárni.

Nagyvárad, 1942. évi december hó 31. napján.

Dr. Hegedüs Frigyes sk.
kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül: Olvashatatlan aláírás, kezelő.

Mennyi finomlisztet és kenyérlisztet lehet kiörölni a búzából

Nagyvárad thj. város polgármestere 161/1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. közellátásügyi minisztérium 114.380/1942. K. M. sz. rendelete értelmében közlöm az érdekeltekkel, hogy a búza kiörölési arányának megállapítása tárgyában kiadott 6120/1941. M. E. sz. rendelet 2. §-a akként módosul, hogy a kereskedelmi vegyes és vándorlással foglalkozó malom a megállapított 90%-os kiörölés mellett búzából 26% finomlisztet (búzadarát és nullás-

lisztet) és 64% „egységes” kenyérlisztet (malmi jelzése: EB) köteles előállítani.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kiörölését követően hat hónapig terjedő fogházzal büntetendő az, aki a rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy kijátásza. Ez a rendelet 1943. évi január hó 1. napján lépett hatályba.

Nagyvárad, 1943. január hó 7-én.

Dr. Soós István,
polgármester.

Január 10-ig jelentkezni kell a tehéntartó gazdáknak

Nagyvárad thj. város polgármestere 163—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. közellátásügyi minisztérium 113.400/1942. számú rendelete értelmében utoljára felhívom a város területén lévő mindazon tehéntartó gazdákat, amelyek a rendelet 4. §-ában e-órt bejelentési kötelezettségnek ezideig eleget

nem tettek, hogy január hó 10-ik napjáig a városi Közélelmezési Hivatalban (Szaniszló utca 15. szám. 2. sz. szoba) büntetőjogi felelősség terhe alatt tehénállományukat feltétlenül jelentsek be.

Nagyvárad, 1943. január 7-én.

Dr. Soós István,
polgármester.

SZÍNHÁZ

Idegen asszony

— Bemutató a Szigligeti Színházban —

Vándor Kálmán háromfelvonásos színművét mutatta be pénteken este a Szigligeti Színház prózai együttese. Dr. Koszta Gáspár képviselő, ügyvéd életébe hűszéves boldog házasság után belép az idegen asszony. Idegen, mert nem az ő asszonya és idegen azért is, mert nem az ő fia. Ebből a kettős idegenségből szövődik a színmű cselekménye három felvonáson keresztül. Dr. Koszta Gáspár a Délvidékre bevonuló magyar csapatokkal együtt érkezik Báshidvégre, mint külön futár. A magyar honvédeket itt puska-lövéssekkel fogadja a lakosság s a tisztogatás során esik el Gyurity Milán földbirtokos, az „idegen asszony”. Zora férje is. Dr. Koszta Gáspárt a falu plébánosa az özvegyhez szállítja be. Ez a szállás fordulót jelent eddigi életében, mert ellenállhatatlanul beleszeret a balkáni származású, exotikus szépségű, turópai kulturájú asszonyba. Családját: feleségét és fiát elhanyagolja. Minden gondolata az idegen asszony lett, akinek kislát és édesanyját is Magyarországon akarja biztonságba helyezni a Horvátországban dúló bandaharcok elől. Ebben azonban megakadályozza az öregasszony fanatikus, magyarellenés gyűlölettel teli szerb nemzeti érzése. Az idegen asszony azonban Budapestre megy.

Közben dr. Koszta Dusan Ilics volt szerb miniszterrel magyar-szerb társaságot akar létrehozni a két nép közötti megértés munkálására. Elhanyagolt családja fölött pedig a tragédia sötét felhői gyülekeznek. Felesége az önálló kereső munkában talál erőt a kitartáshoz, azonban szigorúan titkolja ezt még fia elől is. A fia a körülmények szerencsétlen alakulásából nyáját házasságtöréssel gyanúsítja

meg s az asszony a szörnyű vád súlya alatt sem árulja el fia előtt férjét, akiről tudja, hogy más asszonyt szeret.

A bandaharcok Zora édesanyjának horvátországi birtokát sem kímélik meg. A gyilkos és gyújtogató szerb hordák egy éjjel megölik az öregasszonyt és a kislát. Dr. Koszta, aki az újsághírre azonnal a helyszínre utazik, már csak a szörnyű halálhírt tudja meg a szolgálótól. Hazantazik és felkeresi Zorát, aki éppen birtokait veszi számba tervezett házasságuk előkészítésére. A kettős halálhír teljesen megváltoztatja a szerelmes asszonyt. Elküldi dr. Kosztát magától és Dusan Ilicset hívja magához. Csak most, szerb honfitársa előtt tör fel belőle a fájdalom elemi erővel. A visszatérő dr. Koszta csodálkozva látja ezt és az idegen asszony magyarázza meg neki: vannak falak, amelyek nem lehet át lépni s kötelek, amelyeket nem lehet elszakítani.

Dr. Koszta visszatér családjához s a magyar-szerb társaság mégis megalkul a válaszfalak lebontására.

A színmű érdekes kérdéseket vet fel és érdekes megoldást talál erre a felvetett kérdésre, s a ha a darab tartalmaznál kissé hosszasan elidőztünk, ezt a kérdés és megoldás mélyebb megértéséért tettük. Akik itt éltek a megszállás idejében, azok ismerik azt az ellentétet, amelyet az idegen nemzetiség, idegen vérség jelent szerelem és házasság kérdésében. Ugyanez az eset a magyar-zsidó kapcsolatoknál is.

A nemzetiségi, a vérségi különbségek kiélezését szeretik a XX. század rovására írni. Szeretik úgy feltüntetni ezeket a mély, természetes valósá-

gokat, mint a humánussal, a szellemmel és lélekkel ellenkező kitalálásokat. Pedig igenis mély, természetes valóságok, külön világok, amelyek közé még a legbensőbb személyi kapcsolat sem tud az élet számára teherbíró hidat építeni. Az egyik félnek mindig fel kell áldozni saját világát. Bár a szerzőnek nem volt problémája az, hogy a férfi számára feleségén kívül minden asszony idegen s így nem is aknázza ki ennek a problémának drámai lehetőségeit, a jelenetekben mégis ott vibrál ez a feszültség is — a maga halk tudatalattiságában sokszor elemibb erővel, mint a másik. Mert ez a válaszfal még a másiknál is sokkal mélyebb, sokkal magasabbrendű valóság.

Más kérdés, hogy a szerzőnek mennyire sikerült a két problémát minden vonatkozásban megvilágítani. Több erőltetett beállítás és túlmagyarázása az életszerűség és a drámai feszültség rovására megy. A falu papja tulsokat mond a különböző idegen asszonyról s az első találkozás hatása is túlzott. Az asszony viselkedése — pár perccel azelőtt vesztette el férjét — lélektani lehetetlenség.

A „világfájdalmak” tüzeiben bölcsésé érett dr. Barta kölcsönkért figura. A szereplő személyek ok nélküli szaporítása is osökkenti a drámai hatást. Még azt is meg kell mondani, hogy a szerző a darabot tulírta. Az utolsó-előtti jelenet tulajdonképpen a befejezés. Ami ezután következett — a boldog megbékélés — az már a darab rovására ment.

A szereplők között első helyen kell megemlíteni Hottyi Évát. Az idegen asszony, az izzó szerb nemzeti érzéssel és ugyanolyan szenvedélyes szerelemmel telített exotikus egyéniség nehéz szerepét alakította a töle már megszokott művészetével. A nemzeti és faji érzés valóságát döbbenetesen tudta érzékeltetni a darab legnagyobb jelenetében, amikor anyját, kislátát és a magyar férfi iránti nagy szerelmét temette a faji érzés perzselő tüzeinek kísérteties fényénél.

Ugyanílyan elismerés illeti Borsos Mancit is a másik asszony szerepében. Halk, finom alakításában nagyon sok lélektani mélység és nagyon sok mély érzés volt. Szógi Arany szerb családasszonya szintén kitűnő alakítás volt.

Dr. Koszta Gáspár szerepében Daniss Győző — aki egyébként a darabot rendezte — kissé modoros volt s ez annál inkább kitűnt, mert nem tudta követni a két asszony érzelmeinek gazdag, színes hullámzását. Zavart az is, hogy a szerepét nem tudta jól és minduntalan „az életbiztonságot feltette a veszélytől”. Fia szerepében Pákozdy Ferenc nagyon jó volt. Pompásan tudta érzékeltetni a családi tragédia örvényében hánykolódó fiatal lelket.

A plébános, dr. Barta, Ilics Dusan szerepében Mikos Béla, Szabó Ernő és Barsy Béla igyekezett a siker érdekében. Daniss Győző rendezését elismerés illeti.

(pont.)

HETI MŰSOR:

Szombaton este: *Idegen asszony* — A bérlet.

Vasárnap d. u.: *Gyöngyvirágos harszárcsák*.

Vasárnap este: *Vén diófa*.

Hétfőn este: *Csak egy asszony van a világon...*

Kedden és szerdán este: *Bolond Asztayné* (Bajor Gizi és Kamarás Gyula felléptével.)

SPORT

Rövidesen megkezdődik működését a NAC asztali-tenisz szakosztálya

Perényi vállalta a szakosztály vezetését

A NAC átszervezésével kapcsolatban arra törekszik a vezetőség, hogy minél több alkalmat nyújtson tagjainak a szórakozásra. Így megszervezte az asztali-tenisz szakosztályt is, ahol rövidesen négy asztal fog rendelkezésre állni az érdeklődő klubtagoknak.

A szakosztályt Perényi József, a NAC válogatott fedezet játékosa vezeti. Perényi, mint kitűnő asztali-teniszező, nagy tervekkel készülődik megfelelő életet és lendületet vinni az új szakosztályba s mint mondja, rövidesen versenyeket is rendeznek.

hogy minél több alkalma legyen Nagyvárad magyar ifjúságának ezzel a szép szobasporttal foglalkozni.

Megkezdődött az atléták tornatermi edzése

Az atléták edzését hétfői napokon 6—8-ig a premontrei-gimnázium, pénteken 6—8-ig a zsidó-liceum tornatermében végzik. Mindennemű felszerelés és meleg fürdő áll a megjelenő atléták rendelkezésére, ezért minél többen vegyenek az edzéseken részt, a levele atléták közül is.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása **Acz Tibor,** Széchenyi tér 6.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, JANUÁR 10.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Öszimte beszéd.
- 9.00 Unitárius istentisztelet a Kohary-utcai templomból. Igét hirdeti: remetei Filep Imre központi miszticizmus előadója.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a ferencesek belvárosi templomából. A szentbeszédet P. Vargha Theodorich ferencrendi tartományfőnök mondja.
- 11.15 Evangélikus istentisztelet a Deak-terti templomból. Igét hirdeti: dr. Kékeny András lelkész.
- 12.15 Leverte-műsor.
- 12.55 Vitéz Gergely Vince előadása.
- 13.15 A Rádiózenekar műsorából.
- 14.01 Művészlemez.
- 15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.
- 15.45 Ehn Marcella énekel, kíséri Horváth Jenő jazz-együttese.
- 16.05 Rösler Endre csevegése.
- 16.15 Vivaldi: A nyár.
- 17.00 Baksa Kató és Horti Lajos énekel, kíséri Farkas Jenő cigányzenekara.
- 17.50 Bíbó Lajos beszéd Hódmezővásárhelyről.
- 18.19 Bőszörményi Nagy Béla zongorázik.
- 18.35 Hangképek a vasárnap sportjáról.
- 18.50 Hírek.
- 19.05 Rádiózenekar.
- 20.10 Napos délelőtt. Vigjáték egy felvonásban.
- 20.35 Táncczene.
- 21.40 Hírek, sporteredmények.
- 22.10 Rendőrzene.
- 23.00 Zenekari művek.

Budapest II.

- 11.15 Korényi Aladár cigányzenekara.
- 12.15 A Rádiózenekar műsorából.
- 15.00 A Magyar Revü Táncczenekar.
- 16.00 Székesfővárosi Zenekar hangversenye.
- 18.00 Az Operaház előadásának ismeretése.
- 18.05 Az Operaház előadásának közvetítése: János vitéz.

HÉTFŐ, JANUÁR 11.

Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 A Rádiózenekar műsorából.
- 11.15 Hangszeres muzsika.
- 11.40 Avar Gyula előadása.
- 12.10 Az 1. honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Sárközy Gyula cigányzenekara.
- 15.20 Sovinszky László szalonzenekara.
- 16.00 Réhely Oszkár előadása.

- 17.00 Táncczene.
- 17.25 Közvetítés a m. kir. Honvédtérképészeti intézetéből.
- 17.45 Greg: e-moll szonáta.
- 18.15 Gyallay Domokos beszél.
- 18.35 Filmdalok.
- 19.05 Szalonötös.
- 19.40 Balogh József dr előadása.
- 20.00 Melles Béla-zenekar.
- 21.10 Volly István előadása néprajzi lemezekkel.
- 22.10 Farkas József cigányzenekara muzsikál, Horti Lajos énekel.
- 22.50 Ki mit szeret?
- 19.05 Német nyelvtanítás.
- 19.30 A MAV Testvériség Dal-, Zene és Önképzőkör Egyesület műsora.
- 19.55 Benda Kálmán dr előadása.
- 20.10 Papné Kovács Edit, zongorázik.
- 20.45 Belák Sándor dr egyet. tanár előadása.

KEDD, JANUÁR 12.

Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Székesfővárosi Tűzoltózenekar.
- 11.15 Gombás Ferenc gordonkázik.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Rádiózenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Hinczy László szalonzenekara.
- 15.50 Gyermekdelután.
- 17.00 Lenkey Kornél és Géczy Dömötör énekel, kíséri Sárny Elemér cigányzenekara.
- 17.50 Alchobolyi Nagy Miklós dr tájraja.
- 18.10 Alfred Cortot zongorázik.
- 18.25 Herczeg Ferenc beszél Versecről.
- 19.05 Közvetítés a Mester-utcai női ipariskolából.
- 19.20 Az utód. Közvetítés a Vigaszínházról. Hangfelvétel.
- 22.10 Dalok, táncok, sikerek.
- 23.00 Berliini Filharmonikusok.

Budapest II.

- 19.05 A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája.
- 19.30 Gregor Klára játszik a Zeneművészeti Főiskola orgonáján.
- 20.00 Farkas Zoltán dr műtörténeti előadása.
- 20.25 Ceorba Dezső cigányzenekara.

Hirdessen a MagyarLapokban

100.000 pengő értékű felhalmozott textilárut foglalt le a nagyváradai rendőrség

(Nagyvárad.) A nagyváradai rendőrség Grünstein Salamon kereskedő lakásán óriási mennyiségű felhalmozott textilkészletet talált. Mintegy 4800 méter elrejtett árú: ruhabelés, szövet és más textilanyag került így a rendőrhatalom kezére. A nagy készlet értékére jellemző, hogy az százezer pengő körül mozog.

A árulónás törvény alapján az árurejtegető kereskedő ellen megindult az eljárás és az árut a rendőrség lefoglalta.

Férfiruhákat, használtak a legjobb aron vehet, eladhat

MOLNÁR

használt ruhák üzletében Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

APROHIRDETÉSEK

Adás-vétel

- Jólmenő női, férfi fodrászüzlet a központban eladó, vagy iparral jogszabott kiadó címre kiadható. 640
- Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján órák-ékszerész, Rákóczi-ut 8. 185
- Briliánsot, aranyat, ezüstöt vesznek Viktor ékszerész, Rákóczi-ut 3. 356
- Eladók regények. Dr Baditz, Miskolc. 611
- Vizsla próba után eladó Somogyi, Ervasad, Korda-tanya. 634
- Könyveket (magyar, német, francia) vesznek, bibliophyl példányokat s. Lehel-től könyvjegyzékkel ellátott címeiket. „Privát könyvbarát” jellegre a kiadókba kérék. 649
- Hajszárítóbúra, beépített motoru, eladó. Roszler fodrász, Csáky-u. 10. 646
- Takarmányozásra kiválóan alkalmas fűvelékhulladék kapható a Vegyi. és Élelmiszeripari r. t.-nél. Anyos Pál-u. 2-6. 644
- Eladó egy darab nagy kalyha és két nagy hordó savanyu káposzta és két lóra szárazm. egy két személyes dűnyha. Szacsavay-utca 87. vendéglő. 642

Ingatlan

Eladó ház

főutca közelében 1x3, 1x2 szobás, komfortos, nagy utca telekkel, ár 55000 P. Másik 1x2 szobás komfortos 1x2, 1x1, nem komfortos. Egy kétszobás azonnal elfoglalható. ár 30000 P. Több kisebb, nagyobb házak, szőlők, földek, telkek.

TATAY SÁNDORNÉ
Szigligeti-utca 12. szám.

Eladó sok ingatlan. Kölcsönök kaphatók betáblázásra. Jelinek ingatlaniroda. Teleki-u. 2. irodai órák 9-től 2-ig. 625

Eladó masszív ház, gyártelepnek vagy gazdaságnak alkalmas, nagy kerttel, esetleg két részben. Értekezni: Hid-u. 23. 643

6000—15.000 pengő közötti vételár mellett házak eladók a Báthory, Frangepán, Irinyi József, Ferenczy István, Majláth Gusztáv, Mindszent, Szöllős, Székelyhadosztály, Szunyogh Péter, Ferencz József tér, Hattyu, Kurucz, Mester, Lovas, Francia, Feszthy Árpád, Murok, Ecsedy István, Töhötöm vezér, Velencepart, Zichy Mihály, Petőfi, Veres Balázs, Nagyicse, Thökölly, Varju, Mányoky Ádám, Rigómező, Tesedik Sámuel utcákon. Jelinek ingatlaniroda. Teleki-utca 2. 650

Kis modern, parkettés, adómentes, azonnal átítható ház, tizezerért eladó. Lipót-u. 17. Érdeklődni Szilágyi Dezső-u. 18. 636

Állást nyec

RULIKOVSKY UT környékén lakó megbízható lapkihordót keresünk. Jelentkezés a kiadóhivatalban.

Mindenes főzőnő alkalmazást nyerhet. Csáky-u. 17. I. em. 3. ajtó. 635

Konyha- és díszkertészt keresek március 1-re, komoly, szorgalmas, józan életű legyen. Fráter István gazdasága, Gálcsaptri, Bihar vm. vasútállomás Erőműhályfalva. 616

Keresek bank, pénzügyi vagy kereskedelmi ügyekben jártas nyugdíjas férfit, ki levelezést, pénztárkezelést vállal. Gábris, Ráday Gedeon-u. 39. délután 1—3-ig. 632

Géplakatost, ki önállóan dolgozik, keres azonnali belépésre itteni iparvállalat. Ajánlatok „Gyakorlott” jellegre a kiadóba kéretnek. 648

Állást keres

Négy középiskolát végzett, irodai gyakorlatlall rendelkező fiatalember állást keres. Címét a kiadóba ker. 641

4 középiskolát végzett 20 éves fiatalember azonnal raktárnoki, vagy munkavezetői állást keres. Csipai László Székelyhid, Kossuth-utca 77. 638

Villanyszerelő, aki önállóan dolgozik, azonnali állást keres vidékre is. Címét a kiadóba. 629

Különléle

Brandisz magánnyomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál. Nagyvárad, Hodossy-u. 30. 645

Uj kis asztali tűzhelyek 45 pengőtől kaphatók kész üst házak. Ugyanott zippzárat javítunk, korsosolvákat szakszerűen cserélünk.

Kofozsváry, Torna u. 1/a

VARRÓGEP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznel, Kossuth-utca 5.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a **MAGYAR LAPOK**-ot

Lakás

Kiadó butorozott udvari szoba. Szaniszló-u. 67. 647

KIADÓTULAJDONOS.

SENET LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

76-és felelőszerkesztő:

Dr. Paál Árpád

relációs kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc

a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. Dezső-utca 5. szám.

körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi